

sja

La revista de la
gent de Sant Joan
de les Abadesses

Núm. 12
Desembre 2016

Preu: 2 euros

25 anys de Casal

Ens apropem a la vessant més quotidiana de l'entitat,
un espai de trobada, tertúlia, aprenentatge, cafè i joc

El carrer Beat Miró es va anar formant a la segona meitat del s. XIX, amb la urbanització i edificació del carrer a banda i banda del camí que, venint del Pont Vell i el camí Ral, connectava Sant Pol i el seu raval amb l'entrada a la Vila Vella pel portal Major. Per tant, fou dels primers carrers a edificar-se fora del recinte emmurallat. Aviat es convertí en un carrer important, amb força activitat comercial, que continua mantenint-se actualment. A la postal el veiem a principis del s. XX, ja totalment edificat. La seva denominació antiga era el carrer del Raval. Quan el 1923 es canviaren els noms dels carrers per noms històrics, els veïns no acceptaren la proposta d'anomenar-lo Joan de Socarrats, i finalment s'escollí el de Beat Miró. A principis dels anys noranta del segle passat fou convertit en carrer per a vianants, que és l'aspecte que manté avui dia.

Un Casal amb vida

No descobrim res de nou si diem que Sant Joan de les Abadesses és un poble que ha envellit. Només cal fixar-se en la piràmide d'edat que es publica en el reportatge central d'aquest número de SJA, on el nombre de persones que superen l'edat considerada com de jubilació, els 65 anys, supera actualment el 27% del total de santjoanins i puja fins a 915 persones, segons dades de l'any 2015. Per tant, disposar d'una oferta de serveis de tot tipus pensada per a aquest segment de població resulta del tot imprescindible.

Ja fa 25 anys que es va veure aquesta necessitat i un grup de santjoanins, amb el suport de l'Ajuntament, va donar l'empenta a la creació del Casal de Jubilats i Pensionistes, ubicat els primers anys en l'edifici municipal del carrer Manigosta i des de fa gairebé 7 anys a la casa natal reconstruïda del compositor Jaume Nunó, el Palmàs, en unes instal·lacions àmplies i amb jardí que comparteixen espai amb el Centre Cívic de la vila. Són moltes les activitats que porta a terme el Casal, i no només de lleure sinó també de formació. Però aquest número de la revista es fixa en la més quotidiana, el simple fet d'estar obert i facilitar als seus usuaris un espai de trobada, de cafè, de tertúlia i de joc de cartes. Ara en diríem, en termes tècnics, de socialització.

Les necessitats i les inquietuds de la gent gran han canviat molt des del moment en què el Casal es va crear, i és previsible que canviïn més encara en els anys vinents, comptant també amb què l'edat de jubilació laboral tendirà a ser més tardana. El Casal haurà d'anar adaptant la seva oferta d'activitats a aquests canvis, que vindran donats per la demanda dels seus propis usuaris, com ja ho ha anat fent fins ara. Però hi haurà aquest fet bàsic, el de ser un lloc de trobada que, possiblement, canviarà molt poc. El Casal té també per davant un altre repte, el d'obrir-se al conjunt de la població i ser un lloc on es puguin trobar gent de diferents generacions. Compartir un mateix edifici, el del Palmàs, amb activitats que hi porten a terme altres col·lectius i entitats, és un bon pas en aquesta direcció. La nostra esperança vital s'allarga, aquí i arreu. Disposem de més anys que hem d'omplir de qualitat. I de vida. El Casal ens interessa a tots perquè, tard o d'hora, el Casal també pot ser casa nostra.

El consell de redacció

Índex

Abans/ara	2
Opinió: Neus Monllor.....	4
25 anys de Casal	5
Nòtules	11
Nous comerços	15
De Sant Joan al món: Jordi Muñoz Soler.....	16
Del món a Sant Joan: Luciana Balsini Canziani.....	18
Carme Aulinas.....	20
Racó de l'arxiver: El canvi de data de la Festa Major ...	22
Duran i Reynals.....	23
Experiències: Emma Guillaumet.....	27
Les entitats: Ens Movem.....	29
10 anys d'Alberg.....	30
Dani Llamas	32
Josep Torras i Bages.....	34
Sant Joan als llibres	38
Viatge: L'Índia i Nepal.....	40
Els espais en l'educació infantil.....	42
Salvador Moreno	45

Amb la col.laboració de:

**AJUNTAMENT DE
LA BARONAL VILA
DE SANT JOAN DE
LES ABADESSES**

Diputació de Girona
221 municipis

Punts de venda de la sja:

**Oficina de Turisme
Llibreria Garriga**

Dipòsit Legal: GI-407-2011 / Impremta Garriga
sja no es fa responsable de les opinions dels col.laboradors en els articles publicats.

Els membres del Consell de Redacció de la revista són: Olga Camps, Jaume Dial, Olga Folch, Joan Garcia, Jordi Garriga, Marcel Miquel, Guillem Planagumà, Eusebi Puigdemunt, Trini Rafart, Ariadna Reche, Jordi Remolins, Montserrat Rius, Esther Rovira, Montserrat Tallant i Jordi Vilarrodà.

Neus Monllor

*Doctora en Geografia i
Medi Ambient*

*Consultora d'Arrels a Taula, que
ofereix serveis d'assessorament
formació i recerca en àmbits de
pagesia, cuina i territori*

Estimo la terra com la terra m'estima a mi. No sé ben bé quin és l'origen d'aquesta nostra relació d'amor, el que sí que sé és que m'alimenta i em fa feliç. No sóc dona de muntanya, tot i que el meu nom moltes vegades m'acosta a la saviesa de la seva geografia, tot i que ja fa uns anys que la majestuositat dels seus paisatges em captiva, m'acarona i em dona força.

Vaig arribar a Sant Joan de les Abadesses l'any 2013 amb els ulls oberts d'una nena curiosa, d'una dona inquieta, d'una persona il·lusionada. Vaig aterrar a un paratge agraït i viu, del qual avui me'n sento part i al qual avui vull lloar. Sóc feliç en un poble de la Catalunya rural que es desperta cada dia amb un somriure als llavis.

La terra que m'alimenta

Al Ripollès he descobert la pagesia de la muntanya, els seus ramats i els seus prats. Mirades de tots els colors a l'avui i al demà. Un món que per una banda s'apaga i que per una altra es reinventa. Rostres colrats per la dedicació extrema als corrals i als camps, per unes vides tatuades d'esforç i perseverança a mantenir una tradició, una forma de ser i un llegat. Un món que queda enrere i que no tornarà, i que per sort, deixa pas a una altra pagesia, a una altra mirada al demà. Jovent que amb l'energia del foc aixequen de nou explotacions apagades i ramats que es refan. Productors d'aliments propers que ens posen a taula tot allò de què la natura ens proveeix.

Cada menjada agraeixo a la pagesia propera el seu gest honest de treballar perquè jo pugui seure i alimentar-me dels productes que es fan al meu país. Són fan incondicional de totes aquelles persones que conreen aliments seguint el ritme de la terra, explicant de tot cor el que fan, acostant el seu relat al meu plat. M'agrada compartir el compromís de la pagesia que m'alimenta perquè el demà sigui, si s'escau, molt millor que avui. I com que no en sé de treballar la terra, treballo perquè els que en saben tinguin un futur sense

tantes pedres. I com que gaudeixo menjant i escoltant el xup-xup de les cassoles de fang, omple el cabàs del què es produeix per aquí al costat.

Menjar és una acció directa de política agrària. La nostra pagesia necessita que comprem els seus productes cada dia, no només en festiu i quan tenim convidats. Omplir el cistell de carn, embotit, formatge, pa, verdura, iogurt, cervesa, mel, trufes i moltes altres joies gastronòmiques és la millor manera que tenim de fer costat a la pagesia del nostre país. És clar que necessitem moltes altres polítiques públiques que facin més amable la feina de la pagesia als territoris de muntanya, però també és clar que sense el nostre gest de butxaca, no tindrem ni pagesia, ni ramats, ni pastures.

L'aliment que realment ens nodreix és aquell que sabem d'on ve i qui l'ha fet. La nostra compra conscient és la millor manera d'agrair-li a la pagesia la seva sàvia tasca mil·lenària. Sort en tenim de la terra fèrtil que encara ens volta, sort en tenim de les persones que encara l'escolten i ens tradueixen el llenguatge de la natura perquè arribi a alimentar-nos des de l'arrel, des dels orígens del que som per al futur del que volem ser.

25 anys de Casal

El nostre envelliment comença a partir del moment en què naixem, i el nostre cos i la nostra ment evolucionen de forma inexorable i constant. **Josep Pla**, ho descriu a la seva manera: “La vida és un esforç per assemblear-nos a l’aspecte que tenim quan som vells”. La frase pot veure’s des d’una actitud positiva, i veure la vellesa com un estadi superior, ja que ningú no s’esforça per una cosa dolenta o negativa. No ho és. És cert que la salut a vegades no acompanya, però ens podem fer grans vivint noves experiències. És l’esperit del Casal de Jubilats i Pensionistes de Sant Joan de les Abadesses, que enguany ha fet 25 anys.

Un quart de segle que ha servit per consolidar el Casal com un agent molt important per promoure el benestar de les persones grans. **Marta Casacuberta**, delegada territorial a les comarques gironines de la Conselleria de Treball, Afers Socials i Famílies, en l’acte institucional que es va fer el passat octubre per celebrar l’efemèride, resumia la importància de les associacions d’aquest tipus: “La qualitat de vida es guanya o es defensa de moltes maneres, i una és l’associacionisme i la participació, el fet que les persones facin allò que els agrada fer, amb companyia i de forma activa”.

Ho corroboren, també, els metges. I no qualsevol. El doctor **Valentí Fuster**, director general del Centre Cardiovascular de l’Hospital Mount Sinai de Nova York, i **Josep Corbella**, periodista de La Vanguardia especialitzat en ciència i salut, acaben de publicar un llibre conjuntament que es diu *La ciència de la llarga vida* (de l’Editorial Columna en català i Planeta en castellà), en què expliquen que “l’edat és només un número” i que, “encara que no puguem actuar sobre la nostra edat cronològica, la bona notícia és que si podem fer-ho sobre la nostra edat biològica”. Compreu el llibre si creieu que pot ser interessant, però al Casal ja aplicaven la recepta abans que es publiqués: exercici físic, activitat cognitiva i la comunitat.

És per això que hem cregut que calia fer un reconeixement des d’aquesta revista al Casal, entitat que compta actualment amb prop de 550 socis i sòcies. Hem escollit, però, fugir dels records d’aquests anys perquè, tot i que n’hi ha són molt bons, la naturalesa de l’entitat i la nostàlgia ens durien a recordar molts socis que ja no hi són, i volem centrar-nos en els riures i les converses que omplen El Palmàs cada tarda. La **Carmina Serrat**, actual presidenta de l’associació, fa bandera d’aquest esperit que comparteix aquest

La naturalesa de l’entitat i la nostàlgia ens durien a recordar molts socis que ja no hi són, i volem centrar-nos en els riures i les converses que omplen El Palmàs cada tarda

reportatge. Tot i que és la primera a penjar la medalla d’herois als qui varen engegar l’entitat, també explica que no els agrada recordar coses tristes: “Allà ens hi trobem per parlar i viure el més agradablement possible”.

Hem viscut aquesta part trista de l’entitat en primera persona. Vam compartir una tarda jugant a “no val a badar” amb la **Josefa Arribas**, la **Maria Puigblanqué**, la **Maria Tallant** i la **Matilda Cejudo** el passat 15 de novembre. Malauradament, la vida juga amb les cartes amagades i la Matilda ens va deixar per sorpresa pocs dies després. Esperàvem agrair-li aquella estona entregant-li una revista impresa juntament amb les seves companyes de joc i discutir de bon humor, com sempre fan, si les havia afavorit en les fotografies. Valgui aquest paràgraf i aquest article per recordar-la a ella i a tota la gent que ha deixat empremta al Casal.

1991

Creació del ‘Casal’.
Manel Bermúdez,
1r president

1995

Programació
estable d’activitats i
primer butlletí

1996

Primera exposició
de manualitats a la
seu de l’entitat

1997

Primera
participació a la
Marató de TV3

1998

El Casal s’implica
amb diverses
activitats del poble

1999

S’inicien els cursos
d’informàtica per a
gent gran

D'esquerra a dreta, Joan Morera, Ignacio Osorio i Domènec Vives

Tardes al Casal

Una de les coses que més ens va cridar l'atenció d'una entrevista a la **Carmina Serrat** i a en **Josep Miquel** a La Veu, va ser la importància que donaven a una activitat que, precisament, no sortirà mai als butlletins de l'entitat. Es tracta del dia a dia, de les tardes en què desenes de socis es reuneixen a l'edifici d'El Palmàs per jugar a cartes o al dòmino, mentre al segon pis hi acostumen a fer treballs manuals. Per això vam decidir acostar-nos-hi un parell de tardes.

Domènec Vives, Joan Morera i l'Ignacio Osorio "Majete"

En **Domènec**, en **Joan** i l'**Ignacio** sempre juguen al dòmino. Ho fan perquè tot i que els fa "barrinar el cap" no han de rumiar tant com en la botifarra, i com que és un joc individual es redueixen les discussions amb la parella. "Pràcticament venim cada tarda",

explica en Joan Morera. "És una vida" diu en 'Majete', "passen les hores que no te n'adones".

Reconeixen que el joc és una excusa i que els ocupa dues hores en les quals no han de pensar en què fer. De fet, no queden.

Hi ha uns horaris que ningú ha dictat però que es repeteixen cada tarda: de les dues a les cinc hi juguen els homes i, a partir de les cinc, ells van desapareixent i les dones ocupen les seves cadires. D'aquest curiós 'procés migratori', ells no en saben gaire els motius. Fa la sensació que no s'ho han demanat mai i ho accepten així. Ningú fa fora ningú, és així i prou. "Potser nosaltres juguem massa de pressa o potser no parlem del mateix!", dubten.

Cada dos per tres aixequen la mirada per sobre de les seves fitxes rectangulars per seguir els torns. Dominen bastant les jugades i no triguen gens a col·locar la seva peça. L'habilitat amb les mans i els

mecanismes apresos fan totalment possible jugar i parlar. De què parlen? "De tot el que passa al poble", explica en Domènec, que també reconeix que es discuteixen, però de bona fe. Just com si volguessin fer-me'n una mostra, enceten una petita disputa gràcies a en 'Majete'. Ell diu que l'espai d'El Palmàs és ideal, que a l'altre edifici passaven calor i "olia a pedo", però hi troba una pega. Ell critica -i es nota que ho fa per provocar la resta- que s'hi fes un jardí i no un aparcament, i ho comença a relacionar amb el túnel del comte Arnau fins que el Domènec el talla: "Va, calla!". Tot i això en Domènec assegura que a vegades triga 20 minuts a arribar des del Pla del Roser, però reconeix que és una forma de caminar i fer salut. També aprecien que els preus del bar són molt assequibles: "No podem anar als bars a gastar, no tenim diners!", apunta Osorio. En un moment en què les pensions fan patir els jubilats, les hores que passen allà també els sembla una forma d'estalviar en calefacció.

José Sáez, Jordi Ralló, Josep Orriols i Josep Bassols compartint una tarda de 'botifarra'

Estan molt contents amb El Palmàs, però més que l'espai físic o la calefacció, el més important és la comunitat que es crea. En Domènech i l'Osorio es coneixen des de fa més de vint anys. A en Joan el coneixien de fa més de 40 anys, de la ferreteria: "Ha venut molts *tornillos*", diuen. Tot i això no havien quedat mai. S'havien trobat algunes vegades al futbol, però fins que no s'han trobat al casal no han fet *colla*. Després de recordar un partit en què hi va haver un incident amb la Guàrdia Civil, m'expliquen que a més de jugar a cartes, van a caminar junts, a donar la volta als ponts, o cap a la Puda.

Sobre el futur de l'entitat, en Joan Morera apunta un dels problemes que hi veu, i que corrobora la presidenta de l'entitat. Diu que hi ha gent d'una certa edat que s'ho passarien molt bé encara que no hagin fet els 65 anys, però que els fa cosa: "Els hi dic que vinguin, que ens ho passarem bé, però els sembla que si venen aquí, es fan més grans".

Josep Bassols, Josep Orriols, Jordi Ralló i José Sáez

- *Tres, en guanyeu tres*
- *En què quedem? Quatre o tres?*
- *Tres*
- *Doncs en devíem un, amb dos passem*
- *Si home! He contrat!*
- *Tres que són sis, menys un, són cinc.*
- *Ara ja estem en paus!*

Canviem de taula. Tot i que els uneix la J dels seus noms, no juguen al pòquer, sinó a la botifarra. Han acabat una mà i estan actualitzant els 'tantos'. Si la botifarra ja obliga a pensar i comptar durant "les mans", quan acaben han de continuar fent-ho, comptant i traduint els punts en bastonets de diferents mides. A diferència dels que jugaven al dòmino, ells sí que hi han jugat tota la vida. Eren habituals de la Nova Llar, però no recorden jugar entre ells, potser per les diferències d'edat. El més gran, **Josep Bassols**, ha estat sempre part activa de l'entitat i, tot

i ser dels més grans, recorda un munt de dates i moments del Casal.

Sobre si les cartes els fan enfadar, diuen que no, però sí que reconeixen que els agrada repassar jugades i assenyalar errors. "A mi m'agrada discutir-ho; jo si faig una mala jugada, vull que m'ho diguin", reconeix en **Josep Orriols**, que mirant en Josep Bassols, afegeix: "Aquest no diu mai res!". No triga gaire a arribar la resposta: "Ah, doncs ja t'ho diré!".

"Veus ara, com van desapareixent els homes?", assenyala Bassols. "Ara ja comencen a arribar les dones", afegeix.

Josefa Arribas, Maria Puigblanqué, Maria Tallant i Matilde Cejudo

Tot i que no és cap excepció -a vegades algun home juga amb elles- m'assec entre les dones que han anat arribant. Elles sí que saben trobar una explicació a aquest repartiment d'hores per sexes. "Els

Matilde Cejudo i Josefina Arribas jugant a "no val a badar"

no tenen feina, i vénen abans a fer el cafè", explica la **Josefa**. "Jo puc venir a l'hora que vull perquè estic sola, però hi ha gent que té família a casa i entre que fas el dinar, rentes els plats i ho reculls tot...", afegeix. "N'hi ha que han de fer un perol de menjar per a 10 o 11!".

Són d'una generació de dones que no es jubilarà mai mentre puguin donar un cop de mà a la família. No donem la importància que es mereixen a les àvies. I no ho dic només jo pensant en la conciliació familiar, sinó molts científics, que les creuen clau en l'evolució de la humanitat ja des que érem caçadors i recol·lectors.

Hi ha una teoria (teoria de l'àvia) que diu que les dones que tenien la menopausa abans que les altres, podien cuidar dels néts i de la comunitat gràcies a la seva experiència i coneixement, i pel temps lliure que tenien sense haver de dedicar-se en exclusiva als nadons, i això feia que els membres d'aquella cova o comunitat visquessin més anys i millor. Per

sort, moltes de les àvies que trobem al casal tenen prou salut per continuar sent un pal de paller a casa, i cuiden de néts o fan perols, a més d'aconsellar-nos o fer-nos riure. Elles serien una mostra actual d'aquesta teoria.

Jugava a cartes la **Josefa**, de jove?: "Quan érem joves teníem l'Espona per anar a treballar, la roba per rentar al riu, la casa... Jo no sabia jugar fins que vam començar a venir aquí". No és el cas de totes, n'hi ha que jugaven a casa amb els fills o els néts. Encara que haguessin tingut temps, quan eren joves, segurament no haurien entrat en un bar, explica la **Maria Puigblanqué**: "Abans quan una dona anava a un cafè era molt mal vist, no només [si hi entrava] a jugar a cartes".

La Josefa em fa veure que les quatre o cinc dones que hi ha a la taula, i les altres de la taula del costat, cap d'elles té marit. Li demanem si el seu marit fos viu, si estaria jugant, i ens diu que depèn, que si tinguessin salut segur que sí,

perquè ell no l'havia privat mai de res i vindrien tots dos. Les estadístiques diuen que les dones viuen més anys que els homes i per això n'hi ha tantes de vídues jugant, i el nas em diu que les que deuen tenir marit cuiden d'ell si no té salut, estan fent feina de la casa. O potser mirant una telenovel·la.

Just els demano per si hi ha estratègia en el joc, i em confessen que no gaire, i que alguna tarda s'avorreixen de jugar, però que no volen estar a casa mirant la televisió. Es queixen que sempre ho repeteixen tot i diuen bajanades. "A mi m'agraden les pel·lícules d'acció" diu Puigblanqué. "A mi m'agraden d'amor, ben romàntiques, que s'estimen ben bé... això de tirs i punyalades... no", explica la Josefa. Els demano si hi ha algú que guanyi sempre. "La **Matilde!**", diuen algunes d'elles. "Però avui no! Mira què m'he donat [ensenyant sotes, cavalls i reis, les cartes més difícils de col·locar], tinc el pitjor i he repartit jo!", es resigna Cejudo. Mentre m'expliquen que intenten venir a totes les activitats,

De cara, Maria Puigblanqué i Maria Tallant

especialment si hi ha berenar, em fixo que una d'elles ha tirat un 11 de copes, sense que hi hagi el 10 a la taula. Només se n'ha adonat la **Maria Tallant**, però calla. Ella només té una carta a la mà i guanya si la pot col·locar. Per sorpresa veig que, quan és el seu torn, deixa el 10 de copes que té a la mà i agafa l'11 per corregir l'error d'una companya. Podria haver-ho assenyalat i guanyar, però prefereix arreglar l'error d'una de les seves rivals i continuar jugant i parlant.

L'oferta del Casal

Tot i els canvis per adaptar les activitats del casal a la realitat dels socis, com la que els ha dut a deixar de fer balls els diumenges des del passat estiu, la programació de l'entitat és força estable i àmplia. Sense comptar les activitats puntuals com viatges, presentacions o conferències, els socis i sòcies participen en la Marató de TV3 fent aportacions; fan un concert de Nadal amb la coral; fan sessions de cinema per veure

clàssics o recordar fragments del nostre passat recent amb els vídeos de Joan Guillemet; bingos; celebren el Carnestoltes, el Dijous Llader o la Castanyada; no perdonen cap arrossada tradicional preparada pels Pescadors de Roses; i, la celebració més important, la Festa de Germanor en la qual hi ha una missa cantada per la coral, a més d'un dinar i ball; també són molt actives les mestresses del casal que col·leccionen centenars de receptes. Són les activitats més lúdiques, però al casal també fan

la seva assemblea general de socis i també hi aprenen. Hi fan tallers d'informàtica -amb prop de 40 alumnes de diferents nivells-, tallers d'entrenament i manteniment de la memòria, de treballs manuals... Des de fa un temps, alguns membres de la coral també aprenen piano per desafiar aquella idea que els instruments s'han d'aprendre de nens, amb la mateixa directora **M. Teresa Monclús**. Totes les activitats que es fan anualment es recullen en un butlletí, des de l'any 1995.

Celebració dels 25 anys del Casal al pavelló d'esports municipal

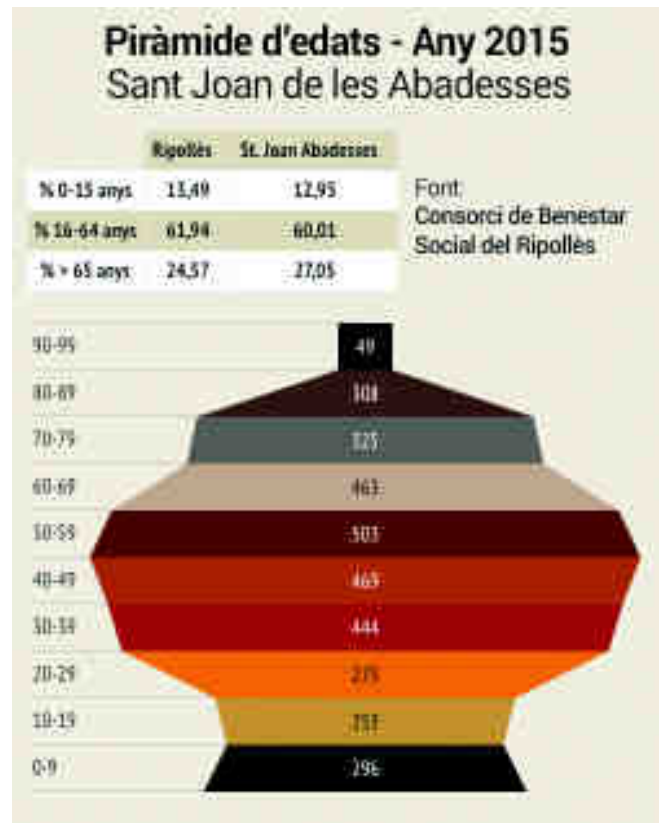

Capturant aquest codi amb un lector de QR en un dispositiu mòbil, podreu veure el vídeo amb imatges d'aquests 25 anys de Casal que es va projectar en l'acte institucional. També el podeu veure al compte de l'Ajuntament a YouTube, a www.youtube.com/canaldesantjoan

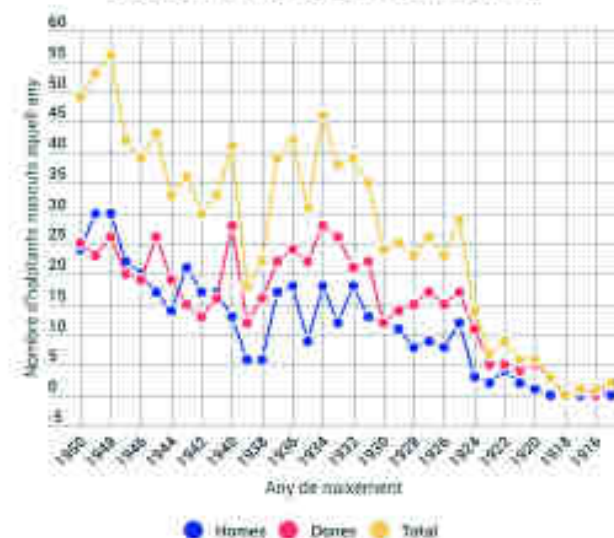

El Casal, en dades: més de mig miler de socis

Tenint en compte que a Sant Joan de les Abadesses hi ha 915 persones més grans de seixanta-cinc anys -segons dades del Consorci de Benestar Social del Ripollès (CBSR)- i tenint en compte els prop de 550 socis que té l'entitat segons la Junta del Casal de Jubilats i Pensionistes, més d'un 60% de la franja d'edat de santjoanins que podrien ser-hi en formen part, encara que no sigui d'una forma tan activa com els exemples que heu vist en aquest reportatge. La piràmide d'edats que veieu en la imatge, explica que tenim un índex d'envelliment molt elevat respecte la resta de comarques gironines. Sant Joan té un 27,07% de persones majors de 65 anys, mentre que aquesta xifra a la província és del 17,2%. Aquest envelliment més elevat que a la resta es produeix, segons el CBSR, perquè hi ha menys possibilitats de trobar feina i, per tant, menys immigració i més joves que marxen, per la l'allargament de l'esperança de vida i perquè la natalitat és baixa. En aquest sentit, no hi ha dades d'aquest any pel que fa a naixements i defuncions, però l'any 2014 varen néixer 21 infants, i varen morir 52 persones, segons dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat).

Nombre de santjoanins majors de 65 anys, segons l'any que varen néixer

El Casal, en números

550 socis

Més d'un 60% de santjoanins majors de 65 anys són socis de l'entitat.

30 membres

La coral és 'la joia' del Casal segons la presidenta. Compta amb 30 cantaires dirigits per M. Teresa Morcillo.

40 alumnes

Les classes d'informàtica tenen 40 alumnes repartits en 5 nivells, des del més bàsic fins a Photoshop.

6 hores

Obre sis hores diàries, des d'aquest estiu, de dilluns a dissabte. En total, 30 hores setmanals de servei.

3 presidents

Manel Bernués, Gerard Costa i Carmina Serrat n'han estat els 3 primers presidents. Enguany s'ha reelegit Serrat per a 4 anys més.

ABRIL

El santjoaní Guifré Miquel es converteix en el primer santjoaní guanyador del Certamen Literari Joan Maragall

Guifré Miquel és el primer santjoaní que guanya el Certamen Literari Joan Maragall en alguna de les seves modalitats. Ho va fer l'abril passat en la modalitat de narrativa amb l'obra *Del meu passeig, encara*. La casualitat va fer que Miquel també guanyés, aquell cap de setmana, el premi Anton Isern de Cabrera de Mar, amb una altra obra. Joan Gimeno va repetir com a guanyador en poesia -ja va quedar primer l'any passat- amb *Joguines trencades*. Montse Maestre i Raimon Agulló varen ser els finalistes en narrativa i poesia, respectivament.

MAIG

Una santjoanina, a l'escenari amb Bruce Springsteen

Bruce Springsteen va actuar el maig passat en un Estadi Olímpic ple de gom a gom. El músic de Nova Jersey venia a celebrar els 35 anys de la publicació del seu àlbum "The River" acompanyat de la seva banda de sempre, The E Street Band. Va ser la primera actuació de la seva gira europea i sembla que no va defraudar ningú. Menys encara a la santjoanina Anna Garcia Bassaganya, a qui The Boss va convidar a pujar a l'escenari, just el dia que complia 18 anys.

JUNY

Prop de 500 comensals certifiquen l'èxit de la primera edició de "Atipa't de tapes"

Organització, restauradors i santjoanins varen fer una bona valoració del primer "Atipa't de tapes". Ningú esperava tanta afluència de gent, especialment a la mostra gastronòmica que es va fer a la plaça Major el primer dia. La millor tapa d'aquesta primera edició va ser la broqueta de mar i muntanya amb cruixent de carxofa de La Taverna del Bon Vi i, en segon lloc, el caneló tradicional amb carbassó, ceps i botifarró, beixamel trufada i parmesà de La Teuleria.

Sant Joan acull l'acte central del Dia de la Memòria

Una conferència de l'editor i escriptor blanenc Quim Torra va conformar l'acte central de la cinquena edició del Dia de la Memòria que es va fer el 19 de juny a Sant Joan, que també va comptar amb un concert de la Coral Jaume Nunó, que va interpretar cançons tradicionals i patriòtiques. Torra és director del Centre d'Estudis Contemporanis de la Generalitat i director de la revista Catalunya. També ha estat president d'Òmnium Cultural i director del conjunt museogràfic del Born Centre Cultural de Barcelona. El Dia de la Memòria és una cita anual que organitza una comissió amb seu a Vic (Osona) i que promou activitats en record i homenatge d'aquells qui han lluitat per defensar la llengua catalana. A més dels actes que es programen aquell dia, també es fa una crida a tots els campanars catalans en expressió de suport a la llengua del país.

Es completa L'Abans

Després de més d'un any col·leccionant fascicles setmanals amb fotografies antigues de Sant Joan de les Abadesses, el juny passat els santjoanins i santjoanines varen completar-lo i ja tenen enquadernades les 824 pàgines, on hi apareixen prop de 1000 fotografies sobre la vida de la vila entre 1868 i 1976. Es tracta d'un llibre editat per l'editorial Efadós que ha estat possible gràcies a un treball intens i en xarxa d'un equip de col·laboradors que ha fet la recerca i selecció de les fotografies, i que n'han escrit els continguts. En aquest sentit, cada un dels set capítols està redactat per un santjoaní diferent amb coneixements sobre el tema que tracta. Ara, a més, també es pot comprar el llibre enquadernat a un preu de 163 € a la Impremta Garriga.

JULIOL

Arrenquen i s'enduen un caixer automàtic

La matinada del dimecres 13 al dijous 14 de juliol, un grup de lladres va arrencar literalment el caixer automàtic del Banc Santander que hi ha a la plaça Clavé. A tres quarts de tres de la matinada, els lladres varen estampar contra la sucursal una furgoneta que havien robat feia unes hores a una empresa d'Olot, i després varen fer servir una radial per deslligar el caixer. Després d'arrossegar-lo 200 metres, el varen carregar en una furgoneta i varen marxar per l'N-260, en direcció Camprodon. Una patrulla dels Mossos d'Esquadra va trobar-los pel soroll de la radial que utilitzaven els assaltants per extreure'n els diners, a dos quilòmetres del poble, en un camí que duu als masos de Can Catà i Can Marxant. En sentir el vehicle policial, els lladres varen escapar amb les mans buides

i a peu per la muntanya. Tot i que la policia va sobrevolar la zona durant el matí, no varen aconseguir trobar-los.

Festa a Cala Espona

El tram de riu que hi ha sota el pont Nou es va convertir en una platja per un dia gràcies al Jovent Actiu Santjoaní. Després de l'èxit d'aquest espai descobert gràcies als visitants de Clownia, el JAS va decidir fer-hi una festa i convertir-la en una platja amb socorrista, flotadors, tovalloles, una sardinada, música, servei de bar... Prop de 100 persones varen refrescar-s'hi, en un dia en què el temps va acompanyar.

SETEMBRE

Pol Romero guanya en l'estrena de la Cavallera EnduroXtrem

Satisfacció entre l'organització i els corredors en la primera edició de la Cavallera EnduroXtrem, puntuable per la Copa Catalana d'Enduro BTT i per al Campionat de Catalunya. Pol Romero, de l'equip The Bike Village, va aconseguir la victòria en recórrer tots els descensos marcant un temps de 21 minuts i 43 segons, més d'un minut més ràpid que el segon classificat. Del circuit, els corredors en destacaven la duresa de les pujades, els corriols molt ben treballats, amb bons salts i zones peraltades, amb varietat en els trams i amb punts molt tècnics. Quasi tots els riders volien repetir-la, fet que encoratja els organitzadors a polir els detalls per tornar a acollir aquests campionats l'any vinent. Tenien pensat acollir una prova els pròxims anys, però la caiguda d'una de les proves del campionat va precipitar l'oportunitat d'estrenar-se enguany "per la porta gran", explica Marc Llagostera, membre de Bike Abadesses.

Gerard España i Núria Villegas s'imposen a la Taga 2040

Gerard España va imposar-se a Just Sociats, el gran favorit de la prova, per poc més de mig minut. Era la segona vegada que els dos corredors coincidien en aquesta cursa i varen repetir les posicions de la primera, l'any 2011. España feia una temporada que no competia i venia "a provar-se", per això va començar amb més lent que els seus companys però sense deixar de tenir-hi contacte visual. Quan varen arribar al tram amb més desnivell, España va canviar el ritme i va aconseguir passar primer pel cim del Puig Estela, posició que va conservar fins a l'arribada. Sociats també es va proclamar guanyador de la XV Copa Catalana de Curses de Muntanya a manca d'una prova per disputar. Pel que fa a la categoria femenina, la guanyadora va ser la manresana Núria Villegas. També destaquen els primers llocs dels corredors David Rovira i Marc

Vizcaino que varen aconseguir guanyar a la prova del poble en categoria Júnior i Cadet, respectivament. Pere Aurell i Sílvia Puigarnau varen guanyar el tram cronometrat i varen guanyar el memorial Esteve Martínez.

Prop de 150 parades al primer Mercat del trasto

Aquest setembre es va fer la primera edició del Mercat del trasto i fira-mercat de segona mà a Sant Joan de les Abadesses. La coincidència, en aquell cap de setmana, amb el Grito i la prova del campionat de BTT d'enduro varen fer que els carrers de la Coromina del Bac s'omplissin d'amants d'arreu del territori d'aquests tipus d'espais de compravenda i curiosos que varen acostar-s'hi. En les parades hi havia tant venedors visitants d'altres pobles, com diversos veïns del poble.

Miquel Àngel Cruz participa al 'Ecuador tiene talento'

El santjoaní Miquel Àngel Cruz va participar aquest setembre al programa de televisió "Ecuador tiene talento" de Ecuavisa Televisión. El jurat va apreciar la seva música a través de la interpretació d'una versió rumbera de Nel blu dipinto di blu de Domenico Modugno (coneguda popularment com a Volare). Tot i passar la primera crida, Cruz no va ser escollit en el segon programa per continuar competint. Després de passar més de dos anys a Ecuador on ha treballat com a professor de música, Cruz ha tornat a Sant Joan de les Abadesses a finals d'aquest 2016. El passat abril va viure en primera persona el terratrèmol que va assolir la regió i en què varen morir 673 persones.

OCTUBRE

La carbassa que ha esmicolat el rècord estatal triomfa a Sant Joan

Carlos Callén (Osca) va dur la carbassa que ha batut el rècord estatal a la VII Fira de la Carbassa de Sant Joan de les Abadesses. L'exemplar va pesar 614,5 quilos, 17 menys que quan va pesar-se per primera vegada a Valtierra (Navarra) per culpa del seu

asseccament en un mes. Precisament, de Valtierra va ser el segon classificat, Ruben Mendi, amb una carbassa de 497,3 quilos. Josep Maria González "Poti" (Corbera d'Ebre), a qui se li va trencar la carbassa que ha marcat un nou rècord de Catalunya enguany, en va dur una altra i va ser tercer amb 365,4 quilos. El premi local fou per Joan Soler (150,6 kg), i el premi a la més gran de la resta de la comarca, per Joan Fonts, veí de Campdevànol (59,6 kg).

NOVEMBRE

Txarango presentarà el seu nou disc a Catalunya en una edició primavereña del Cruïlla

L'any sabàtic de Txarango va camí d'acabar-se i, després d'anunciar al setembre que estrenarien disc al Festival Viña Rock de Villarrobledo (28, 29 i 30 d'abril), al novembre varen fer públic que a Catalunya els podriem veure per primera vegada al festival Cruïlla de primavera, el 12 de maig al Poble Espanyol de Barcelona (amb totes les entrades exhaurides). Tot i l'any sense concerts, Txarango han estat molt actius en el seu objectiu de transformar el nostre món des de la cultura, especialment amb tot allò que fa referència al drama dels refugiats. El Clownia Festival, per exemple, és un dels actius de Cultura amb Causa, un segell que reuneix artistes i iniciatives que treballen en aquest sentit.

Els monjos santjoanins del s. XII menjaven poc i sense gaire varietat

Els monjos del monestir de Sant Joan del s. XII tenien una dieta bastant restrictiva respecte a la d'altres comunitats. Ho explica un estudi de l'historiador de la Universitat de Barcelona Santiago Zamora. La recerca s'ha centrat en el període que va del 1177 al 1184, a través de la reglamentació que va deixar per escrit l'abat Ponç de Monells. L'historiador explica que hi havia poca diversitat d'aliments, cosa gens d'estranyar si ho comparem amb altres comunitats religioses, però que les racions eren menys abundants. A més, eren més estrictes amb la norma i menjaven menys carn i dolços. S'alimentaven d'ous o cebes, pebre i sagí, i els mesos més freds menjaven faves i formatge com a suplement calòric i de greixos. En la majoria de festivitats especials també menjaven forment cuit i peix i, en algunes, arribaven a menjar "carn de moltó de Tegurà amb salsa" si no coincidien en dies de dejuni. Acompanyaven tots els àpats amb pa i vi, en quantitats no definides.

La descoberta d'un document mal atribuït ha estat clau per a l'estudi

Josep M. Vilaseca és el nou tesorero de WONCA Europa

Vilaseca va ser escollit en el congrés internacional d'aquesta institució, celebrat a Rio de Janeiro (Brasil). *World family doctors. Caring for people* (WONCA) és una organització que compta amb prop de 300.000 metges (80.000 a Europa) i que funciona "com un lobby però des d'un vessant social". En aquest sentit, busca afavorir la implementació de l'especialitat en països on no ho està, promou la investigació, o fa d'enllaç dels metges amb altres institucions més grans com l'OMS. Aquest nou càrrec també el converteix en assessor del tesorero de l'executiva global de l'entitat.

Dolors Róo és nova presidenta d'Òmnium Cultural de les Terres de l'Ebre

La santjoanina va ser escollida presidenta per l'assemblea general de l'entitat a les Terres de l'Ebre a principis de novembre. De fet, Róo ja ocupava el càrrec en funcions des del passat mes juliol, després que dimitís l'anterior president. A més, la santjoanina també va formar part al juliol de la comitativa de la Plataforma Ciutadana en Defensa de les Terres del Sènia que va instar a investigar les responsabilitats del cas Castor a la Comissió de Peticions del Parlament Europeu. Róo fa deu anys que viu a Tortosa, és tècnica de la Unitat de Secretaria i Intervenció del Servei d'Atenció Municipal de la Diputació de Tarragona i membre de la Plataforma ciutadana en Defensa de les Terres del Sènia.

La remodelació del carrer Berenguer Arnau descobreix els fonaments del pont medieval

Les obres de remodelació del carrer Berenguer Arnau, un dels

més antics del poble, ha posat al descobert els fonaments de l'antic pont medieval, construït entre els anys 1128 i 1138, que va ser enfonsat durant la Guerra Civil, i reconstruït l'any 1976. La troballa ha permès descobrir que estava construït en dues fases. En una s'hi observen còdols, i en l'altra hi ha carreus quadrats. També s'ha pogut determinar que aquests fonaments arriben fins al camí ral, i que allà hi ha una ramificació cap a aquell carrer, que podria ser un camí hereu de les vies romanes. No s'ha trobat cap material arqueològic associat a la seva construcció. Els fonaments s'han cobert amb material protector, i també s'ha aprofitat per canalitzar el clavegueram i les mines d'aigua perquè no els malmetin.

L'Ultra Trail Emmona descansarà el 2017

Els organitzadors, la Unió Excursionista, han explicat que no la podien fer amb les garanties i la cura que l'han convertida en una de les proves d'aquest tipus preferides per als corredors. Tot i això, esperen poder-los convocar a tots l'any 2018 en una nova edició. La del 2016 la va guanyar el basc Ion Azpiroz després d'estar corrent 20 hores i 8 minuts, que són els que va trigar a recórrer els prop de 130 quilòmetres, amb 10.914 metres de desnivell positiu i 20.388 metres de desnivell acumulat. El segon va ser Alberto Vinagre, i tercer, Jordi Casadellà. Marta Comas va guanyar en la categoria femenina. Sara Codina va ser segona, i Marta Guilera, tercera. Pel que fa a la Trail, els guanyadors varen ser Sergio Luis Tejero i Céline Ringeval. En la modalitat Marató varen guanyar el santjoaní Eric Moya i Emma Roca.

DESEMBRE

S'acaba la segona fase de restauració del pòrtic de Sant Mateu

Aquest desembre ha finalitzat la segona fase de la restauració del pòrtic de Sant Mateu, després que l'any passat es restaurés la façana. Aquesta actuació s'ha centrat en el pòrtic interior, especialment en la porta d'entrada, en què s'han netejat els elements de ferro i fusta, però també amb la neteja d'alguna de les làpides. També s'ha treballat en la porta de fusta que hi ha a la nau central, entre l'entrada al museu i el mateix pòrtic de Sant Mateu. Des de fa uns mesos, també està exposada al claustre del monestir la làpida mortuòria de l'abat Berenguer Arnau que es va restaurar a principis d'any, abans de ser col·locada de nou al pòrtic.

Guifré Miquel i Arnald Grabulosa guanyen la Copa Catalana de Marxes Tècniques

Els dos santjoanins varen aconseguir guanyar la 18a Copa Catalana de Marxes Tècniques i de Regularitat guanyant en l'última prova que organitzava la UEC de Cornellà. En la

penúltima marxa, una parella d'Avinyó els va superar i estaven obligats a quedar primers per proclamar-se campions. Miquel va recordar quan Sant Joan organitzava la seva marxa i diversos socis de la UE treien bons resultats a les de fora, i també va mostrar el seu desig per recuperar aquest tipus de competició esportiva.

Ariadna Reche, corresponsal del programa Blog Europa de Televisió de Catalunya

Aquest desembre l'Ariadna Reche ha finalitzat la seva participació en el programa Blog Europa que s'emet al Canal 33 i al 3/24. Des del setembre, l'estudiant de periodisme ha aprofitat la seva estada a Londres per explicar anècdotes i històries relacionades amb aquesta capital europea. Ens ha descobert uns tours turístics que organitza un col·lectiu i que fa gent que viu al carrer, ha explicat què és el Poppy Appeal, i ha donat a conèixer els nous usos que s'estan fent de les cabines de telèfon icòniques de la ciutat, entre d'altres. Tot i que ha ampliat la seva estada i cursarà tot el curs a Anglaterra, la participació a Blog Europa s'acaba aquest desembre. Podeu recuperar els seus reportatges a <http://blogs.ccma.cat/blogeuropa>

Zoo, Manel, La Pegatina, Arco i Pascuala Ilabaca, primeres confirmacions per a Clownia 2017

Aquest principi de desembre hem conegut els primers artistes que actuaran al Clownia Festival dels pròxims 22, 23 i 24 de juny. Els primers grups confirmats són els valencians Zoo, Manel, La Pegatina, Antonio Arco (excantant i compositor d'El Puchero del Hortelano) i el grup xilè Pascuala Ilabaca. Els abonaments es poden comprar a www.clowniafestival.cat.

Mas Redonxa

Des de principis d'octubre, en Jordi Caparrós ha engegat Mas Redonxa, un racó comercial a la Plaça Major que ofereix tota mena de productes ecològics, de proximitat i saludables que no trobaríeu a les grans superfícies. Així doncs, entre els seus prestatges hi podeu trobar *xuletons* del país basc, hamburgueses per a vegans, formatges i iogurts, vins ecològics o fruits secs. Aquest comerç garanteix l'origen de tots els productes amb el certificat del Consell Català de la Producció Agrària Ecològica (CCPAE). Tot i estar especialitzat en productes ecològics, el Mas Redonxa també ofereix alguns productes convencionals per la clientela del barri de tota la vida. En Jordi té molt present que els productes convencionals són més estètics però ell busca oferir la diferència i la qualitat. Quan aquest projecte ja tingui un rodatge li agradaria obrir una sala de degustacions i oferir cistelles de temporada i productes a domicili. Podeu trobar la botiga a Instagram i Twitter (Espai_Redonxa).

La Nati

La Sandra Bermúdez i l'Òscar Tenés porten La Nati des del passat 8 d'agost. Els nous propietaris han volgut retornar al local el nom de La Nati, perquè s'hi senten vinculats emocionalment per haver-hi treballat i a més creuen que per la gent de Sant Joan aquest bar mai canviarà de nom. Al migdia fan un menú casolà, per menjar com a casa. En canvi, el cap de setmana la carta és més elaborada i festiva. Entre d'altres coses, hi podem tastar hamburgueses d'estil americà i tota mena de tapes. El nou comerç comença amb un gran entusiasme que vol encomanar a tots els santjoanins, és per això que programa diverses actuacions de música en directe per animar les nits dels caps de setmana.

Joffre Lakes Provincial Park

Jordi Muñoz Soler

Edat i lloc de residència actual.
35 anys. New Westminster, a la costa oest del Canadà.

Quant temps fa que ets fora de Sant Joan?
Vaig marxar l'estiu del 2014.

Per què vas marxar i per què vas escollir Canadà?

Quan estava per aquí a Catalunya treballava a una empresa que es dedicava principalment a obres públiques, i quan van començar les famoses retallades, com molta gent vaig perdre la feina. En aquell

moment, valorant les meves opcions, sentia que necessitava un canvi i viure alguna experiència nova, i vaig decidir anar al Canadà, un país que sempre havia volgut visitar.

Com és la teva vida al Canadà? Què és el que més t'ha agradat i el que més t'ha costat?

La meva vida aquí és molt similar a la que feia a Sant Joan, amb les muntanyes ben a prop per fer activitats a l'aire lliure, en aquest cas, però, el mar està molt més proper. M'agrada el paisatge i els boscos immensos, i la gran quantitat de vida salvatge. El més difícil és acostumar-se a la pluja, has d'aprendre a fer les coses encara que plogui, si no et quedes 9 mesos tancat a casa.

És cert que l'estil de vida del Canadà és molt semblant a l'europeu o creus que tenen més punts en comú amb els EUA que amb Europa?

En molts aspectes tenen una manera de fer molt semblant a l'europea,

però la influència dels EUA és molt gran arreu del món, i més si són els teus veïns. Tenen una legislació i un estil de vida europeu, però quan es tracta d'espectacles o esports és tot molt com als EUA, i per exemple també el gust pels cotxes immensos, com més grossos millor.

Vas tenir problemes d'adaptació a la forma de vida, la cultura o la forma de treballar dels canadencs?

La veritat és que no em va costar gens d'adaptar-me, la gent és molt amable i intenten ajudar-te amb el que poden, sempre intenten que et sentis part de la seva societat i no et fan sentir mai un foraster, suposo que pel fet que a última instància, el 90% de la població ha vingut de fora. A l'hora de treballar donen més importància a la feina ben feta i el coneixement que els títols o l'aspecte de la persona.

Un dels polítics de moda actualment és Justin Trudeau, el primer ministre

Vancouver

canadenc. Quin és el secret del seu èxit?

Doncs és difícil de dir, hi havia molta gent descontenta amb l'anterior primer ministre, Stephen Harper, del partit conservador, principalment per la seva política ambiental i el model d'economia del país, criticant el protocol de Kyoto dient que faria molt mal a l'economia canadenca, ja que molta part està basada en el petroli i carbó. Trudeau va fer la campanya dient que volia canviar el model econòmic apostant per empreses tecnològiques i d'innovació, i deixar de basar-se tant en els

recursos naturals, també el va ajudar el seu cognom, ja que el seu pare és recordat pels canadencs com a un gran primer ministre i van veure en Justin el potencial que podria tenir i l'esperança que sigui com el seu pare.

És molt gran la comunitat catalana a la teva ciutat? Hi tens vincles? Quines activitats feu?

A Vancouver hi ha un Casal Català, que fan un parell d'activitats durant l'any, però la veritat que només hi he anat una vegada per l'11 de setembre, i érem unes 30 persones, per tant dedueixo que la comunitat

no és gaire gran.

Què coneixen els canadencs sobre Catalunya? Com ens veuen?

La majoria de gent coneix Catalunya i Barcelona sobretot, també molts saben el fet diferencial amb la resta de l'estat, ja que un percentatge de canadencs són immigrants procedents d'Escòcia, i per tant estan al cas de l'existència de pobles sense estat. El què em van explicar, és que a l'escola quan fan història medieval europea, els expliquen la diferència entre els països de centre i nord d'Europa com Anglaterra amb un poder basat en la conquesta, i els del sud d'Europa i mediterranis basats en el comerç, i com a exemple els hi posaven Venècia, Catalunya i la Corona d'Aragó.

Com t'informes de tot allò que passa al nostre poble?

Principalment a través de la premsa digital i d'allò que m'expliquen familiars i amics.

Moraine Lake

Luciana Balsini Canziani

Quant de temps fa que vius a Sant Joan?

Uns 4 o 5 anys.

D'on vén's? Explica'ns una mica com és la teva ciutat i què feies allí

Jo vinc de Curitiba, és la capital de l'Estat del Paraná, al sud de Brasil. És una ciutat molt gran, bonica i moderna, i en constant creixement. Viví amb la meua mare i els meus 4 germans. Els avis i el meu pare sempre eren a prop, així que sempre vaig tenir una vida molt familiar. Només estudiava, feia pràctiques o petits treballs. Anava a la platja a fer surf tots els caps de setmana, i practicava la capoeira. Era el que m'apassionava. Estalviava sobretot per això, per poder anar a la platja o per comprar una taula de surf. Era molt feliç, però sempre vaig tenir ganes de sortir cap a allò que desconeixia.

Per què vas venir a viure a Sant Joan?

Per arribar a Sant Joan vaig fer un llarg recorregut, ja que vaig marxar de Curitiba l'any 2005. En principi, només vaig venir per acabar els estudis de la meua universitat a la

seu de Madrid, però al final vaig decidir no tornar-hi i posar-me a viatjar. Quan vaig anar a parar a viure a Barcelona, un amic em va suggerir treballar a l'hotel de Vall de Núria i allà vaig conèixer el meu amor Eduard. Té les seves arrels aquí a Sant Joan de les Abadesses i jo vaig venir a compartir la meua vida amb ell.

Quines diferències trobes entre els catalans i els brasilers?

Les persones en si? No veig que hi hagi tantes diferències. Potser són una mica més seriosos els catalans, no se'ls arranca el somriure amb facilitat, encara que conec unes quantes excepcions. Però també sé que la història del país, el clima i altres circumstàncies modelen al poble.

La seguretat i tranquil·litat que es respira pels carrers, aquesta sens dubte és una diferència que no puc deixar d'esmentar. Una altra diferència, la culinària, per descomptat. Trobo a faltar sobretot

les fruites, després la nostra "feijoada", la "polenta", i el pa de formatge, però ja no podria viure sense el pa amb tomàquet i els embotits. El formatge que hi ha per aquí també m'encanta, és boníssim! Així que la balança està bastant equilibrada.

Quins creus que són els principals avantatges i inconvenients de viure al nostre poble?

Em costa molt pensar en un inconvenient. M'agradaria que hi hagués alguna platja amb onades grans més a prop, però això és molt personal. Crec que sóc molt afortunada de poder formar una família aquí. És un poble en què hi ha de tot, i a prop: la farmàcia, el mercat, el banc, el col·legi... Sempre hi ha fires i esdeveniments. Al costat tens molta natura; t'has de desplaçar molt poc per anar a la muntanya a passejar o buscar bolets, que és una altra cosa que m'encanta! Veig famílies senceres passejant i els nens

L'Edu, la Luciana i el seu fill Arnau

jugant a la plaça o al parc i això ja em fa sentir més tranquil·la i feliç per viure a Sant Joan.

Segueixes l'actualitat del teu país? Com el veus?

La política no és el meu fort, però crec que el Brasil és un país prometedor, que només fa que créixer. Ara estem fent una "neteja" pel que fa a la corrupció. Però fa la sensació que això no s'acabarà. El problema no és només el govern, sinó tota la població. Cal canviar la mentalitat de tot un país. El nostre govern és el reflex de la població. Hem de canviar els nostres valors a casa i a l'escola, ser menys oportunistes i molt més honestos.

Al Brasil sempre hi haurà feina per a tothom, però els sous són molt baixos i incompatibles amb el preu de les coses. Hi ha molts errors i poca inversió en salut i en educació. Un cop això estigui arreglat, encara que

trigui, el país donarà veritables i bons fruits. Fins que hi arribem, només els oportunistes, els més rics i les grans empreses estaran prosperant.

Creus que algun dia hi tornaràs?

No. Encara que trobi a faltar els moments amb la família, crec que aquí hi ha la meua llar. Aquí va néixer el meu fill, l'Arnau, on creixerà bé i feliç. Tinc al meu amor Eduard, els meus sogres, cunyats i nebots a qui adoro. I no puc deixar d'esmentar al meu gos Sam que completa la meua bella família.

Per acabar em pots explicar alguna anècdota de la teua estada a Sant Joan?

La que se m'ocorre no va passar exactament al poble. El meu germà va estar visitant-nos uns dies i vam agafar les bicis per fer alguna ruta. Creia que ja coneixia força bé la regió. Vam agafar la Ruta del Ferro i vam agafar un trencant en direcció a la

Colònia Llaudet. Ens endinsàvem en els camins i on normalment giro a la dreta per tornar a casa, vaig decidir anar cap a l'esquerra per explorar una mica més pensant que després ja trobaria un camí de tornada.

Resulta que aquest camí, encara que era molt bonic, semblava infinit. Es va fer de nit, no tenia cobertura al mòbil, el pneumàtic de la bicicleta del meu germà Luís es va punxar, i ens guiàvem a través d'una petita llumeta fluixa que per sort tenia penjada a la bici. Quan vam arribar a un camp obert vaig tenir una mica de cobertura i vaig poder enviar una foto de la localització a l'Edu que era a casa molt preocupat! Era tot verd al voltant, però si seguïem endavant, sortíem a una carretera que donava a Sant Martí de Surroca, que va ser on l'Edu va anar a esperar-nos amb el Jeep. Missió complerta i lliçó apresat!

Tanca Llaminadures Miki, la dolçor de Sant Joan

La **Carme Aulinas** s'acaba de jubilar, i amb ella el Miki i la seva dolçor que la traspassava a tot Sant Joan. Casada amb en Josep Guàrdia, les tres filles, l'Anna, la Marta i la Neus, han estat, segurament, la millor llaminadura que han fet i que, per descomptat, mai vendrien. A elles se'ls ha d'afegir l'Alba, una néta tan preciosa que podria molt ben ser el nom del dolç més llaminer.

El dimarts 1 de novembre de 2016, va tancar la botiga de Llaminadures Miki, situada al Passeig, per jubilar-se. Els primers dies estava, deia, en "stand bye".

Anem als orígens de tot plegat? Quan es va obrir la botiga?

Abans hi teníem una carnisseria, can Guillemet, la meua mare es va posar malalta i la va tancar. En quedar el local tancat, vam rumiar què hi podíem fer. I va sorgir aquesta idea. La vam obrir l'any 1988, i hi vam posar la botiga de Llaminadures.

I com ha estat el resultat?

No ens podem pas queixar, ha anat força bé.

No li sap greu haver tancat?

Arribat el moment, una mica, perquè

hi ha clients que veus que els sap greu. Però m'he anat acomiadant de tots l'últim mes.

Així, deu haver vist passar unes quantes generacions...

Sí, i tant. Tot sabent que tancava, encara han vingut més, perquè era una manera d'agrair tots aquests anys de feina. Hi ha passat molta gent, com que també tenia les taules a fora, és clar, això cridava més clients.

Hi ha hagut algun canvi en els productes?

En aquests 28 anys no ha canviat gaire, però crec que, d'aquí endavant, sí que hi ha d'haver algun canvi. Però, fins al moment, pràcticament no n'hi ha hagut.

Hi havia algun producte que es vengués més que d'altres?

El que més es ven és el fruit sec. A granel es ven molt bé, la gent hi veu més varietat, tria el que vol i quan vol, sobretot la gent gran. També els gelats a l'estiu que és quan el fruit sec es ven menys.

És molt esclava la feina?

Una mica, no és per les hores que hi passes, però diumenges, dies de festa, matí i tarda. A més a més, quan vaig obrir, com que el que has de procurar és fer-ho rutllar, treballava cada dia, i a l'estiu tancava a les 12 de la nit, perquè llavors hi havia sardanes al passeig. Vacances a l'estiu mai, però això tampoc era cap problema, les fèiem al setembre. Però era molt esclau, tenia les nenes petites, la més menuda de quatre anys. I et perds moltes coses, com anar a esperar els Reis. Quan treballes no ho veus, però ara sí que penses "quina llàstima, el que t'has perdut".

I com s'ho feia amb la canalla?

Bé, com que tenim la casa a sobre la botiga, anaves i venies, i ho feies córrer tot.

Cap filla ha volgut continuar el negoci?

No, totes tenen la seva feina, i aquesta lliga molt. És una feina que té molts alts i baixos. Un mes aniràs molt bé, i dos malament. Això no és cap secret. Treballes moltes hores.

Algú ha provat de pispar a la botiga?
Suposo que sí (riu). La veritat és que m'he estimat més no veure-ho. I com que van tan llestos. I mira, si els ha de fer feliços..., tampoc és una botiga que si et pispes, t'ensorrin el negoci. Posaria les mans al foc que segur que sí, que han pispat, i a vegades, el que menys et penses. Sovint és també un joc entre la mainada, a veure si ho fa, a veure si no l'enxampen, com una mena de joc. Hi ha aquella edat tan difícil...

Parlem de l'adolescència?

Sí, bé, m'han fet enrabi, això sí, quan s'asseien a la terrassa, feien el gamberro, menjaven i ho llançaven tot a terra. Fins que ho vaig solucionar amb una pala i una escombra. Si menjaven pipes, havien de demanar un pot. És clar que, quan ho tenies net, hi tornaven i apa... Has de marcar una mica, però no per això han deixat de venir. De tota manera, a dins la botiga sempre s'han comportat.

A casa han menjat moltes lllaminadures?

No, el que tocava, perquè les filles les han vistes sempre. A mi tampoc m'agrada molt el dolç.

Hi comprava molt la gent?

Abans se'n menjaven més, ara els

pares són més estrictes en aquest sentit, cosa que ja està bé. Abans potser compraven cada dia, ara no, un cop a la setmana. Dissabte, per exemple, els deixaven venir i no els posaven tanta pauta.

Hi ha pares que compren lllaminadures per ells?

I tant! I avis, els avis també. El que és lllaminer, ho és tota la vida, ho és sempre. La gent gran moltíssim. Els caps de setmana, que hi ha més turisme, vénen a comprar i es veu que estan acostumats a menjar-ne.

Tornarà a haver-hi una botiga de lllaminadures a Sant Joan?

Bé. Ja ens agradaria que algú ho agafés i tornés a obrir-la. Esperem que algú s'animi.

Li fa pena veure la botiga buida?

Sí, molta. A més, és un producte que dóna molta vida, que té molt de color i en els pots de metacrilats, ho veus tot. En canvi ara, els veus tan buits. I també estava acostumada a veure entrar gent. Gràcies a Déu, sempre m'hi ha entrat gent.

Hi havia alguna hora en què coincidís molta gent?

Bé, abans sí, però des que a les escoles pleguen a dos quarts de cinc,

s'ha notat molt una baixada. La mainada ja surten de l'escola "col·locats", o van a anglès, o van a un altre lloc. Quan sortien a les 6 anava molt més bé, ja sortien berenats i llavors, qui més qui menys, venia cada dia. S'ha notat molt. Els horaris escolars afecten també. I si canvien l'escola de lloc... Val més no pensar-hi. Espero que ho facin de mica en mica... Allà, els aniran a buscar en cotxe, i del cotxe cap a casa. En canvi aquí, van a peu. Espero que triguin. I que, de moment, hi vagin els més grans, que ells ja van i vénen sols pel seu compte.

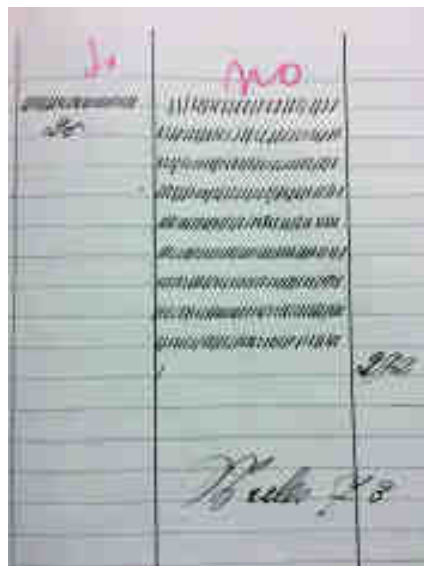
Com s'ho ha pres això de jubilar-se?

Sempre penses que potser no hi arribaràs, i quan hi arribes penses que ho has de gaudir. Tinc una néta i un altre en camí. De moment m'ho prenc amb tranquil·litat, fer les coses que vull. Si em ve de gust anar a caminar un dia, anar-hi, per exemple.

I apuntar-se en algun centre o curs en especials?

Informàtica, si alguna cosa m'agrada, és la informàtica. M'agrada molt. Però sobre la marxa, ja veuré què faig. No sóc massa d'estar a casa, fins ara perquè hi estava obligada. Alguna cosa faré, perquè aquí tancada el dia es fa molt llarg, sobretot a l'hivern.

Cinquantenari de la mort de l'arquitecte Raimon Duran i Reynals

Raimon Duran i Reynals va morir a Barcelona el 21 de maig de 1966. Enguany, doncs, s'escau el cinquantenari de la seva mort. El 1995, amb ocasió del centenari del seu naixement, se li va dedicar una petita biografia commemorativa i se li va dedicar alguna conferència; en canvi, no he sabut trobar cap commemoració enguany enlloc del país, malgrat la importància de la seva figura. Per tal de fer-li justícia, bé valdrà la pena dedicar unes línies a la vida i obra de l'arquitecte que potser ha deixat més petjada a la nostra vila.

Raimon Duran va néixer a Barcelona el 1895. Ell i els seus quatre germans van quedar orfes de ben petits, però foren educats exquisidament per les germanes de la branca Reynals, les tietes Agnès, Paulita, Pilar i Anna, i una cosina. Una bona prova d'aquest magnífic acompanyament és l'excel·lència acadèmica i professional de tots ells: Eudald Duran morí a París

molt jove com a escriptor reconegut i de gran projecció; Estanislau Duran fou polític, quan esclatà la guerra era Tinent d'Alcalde de l'Ajuntament de Barcelona per ERC i la seva intervenció pogué salvar Raimon de la repressió a la rereguarda; Manuel Duran es dedicà amb èxit als negocis i Francesc Duran i Reynals fou un investigador de primer nivell internacional: treballà a l'Institut Pasteur i a la Universitat de Yale, als Estats Units, des d'on investigà l'origen víric de determinats càncers. Raimon es decantà per l'arquitectura, i no n'obtingué el títol fins el 1926, força anys després del que li tocava.

Sembla ser que això no fou pas perquè fos un mal estudiant, sinó perquè compaginava els estudis i la col·laboració amb despatxos en els quals aplicava als projectes els seus grans dots com a dibuixant. L'obra de Duran quedà marcada des dels seus inicis per un viatge a Florència com a acompanyant de

l'arquitecte Nicolau M. Rubió i Tudurí. Allí s'amarà del Renaixement italià, en especial de l'obra de Brunelleschi, que tant l'inspiraria per crear molts dels seus edificis. Les seves primeres obres foren amb col·laboració de Pelagi Martínez: el vestíbul de l'Estació de França (1928) i el palau de les Arts Gràfiques, a Montjuïc, destinat a l'Exposició Universal de 1929 i que avui acull el Museu d'Arqueologia de Catalunya. Amb l'adveniment de la República, Duran féu un gir estilístic i s'adherí al racionalisme i al famós grup d'arquitectes GATCPAC, si bé no deixà de projectar altres edificis més lligats a l'estètica noucentista.

Joan Tarrús va intentar classificar els diversos estils arquitectònics que va conrear durant la seva vida professional, definint-lo com un arquitecte "clàssic i eclèctic". En paraules seves, *"no es trobà compromès amb un determinat estil o en la recerca d'una hipotètica modernitat; utilitzà els estils (...) segons el client, el lloc, el moment, el tipus de construcció a projectar, etc."*. Així, no és estrany que projectés edificis de diferents estils a la vegada o que reprengués i reelaborés estils al cap d'uns anys, cosa que havia portat alguns crítics a considerar-lo com a incoherent.

Segons Tarrús, les seves obres es podrien agrupar esquemàticament en: Brunelleschianisme, Racionalisme, Academicisme, Vernacle (és a dir, una arquitectura sobretot de cases d'estiueig inspirades en l'arquitectura tradicional, amarades de noucentisme) i Empirisme.

Quatre dels cinc germans Duran i Reynals. En primer terme, Raimon

L'Edifici de la Caixa de Pensions, amb els seus característics esgrafiats, completa l'entorn de la plaça Torres i Bages

Raimon Duran i Reynals i Sant Joan

La seva arquitectura és ben present a Sant Joan. Probablement sigui el segon lloc, després de Barcelona, i una mica per sobre de La Garriga, on hi ha més obra seva. Malgrat aquesta quantitat d'edificis a Sant Joan, els articles que s'han dedicat a l'arquitecte en fan poc esment. Duran treballà a Sant Joan fonamentalment per a Jaume Espona. De fet, els grans clients de l'arquitecte eren la burgesia industrial, especialment la barcelonina. La relació amb Espona fou llarga i prolífica, esdevenint el seu arquitecte de capçalera, i es materialitzà no només a Sant Joan sinó també a Barcelona, on projectà les cases Espona (l'edifici al xamfrà Llària-Roselló i la casa del carrer Muntaner 568) i a Torelló. A Sant Joan, la col·laboració s'inicià amb la restauració i reforma del Molí Gros com a residència del Sr. Espona quan venia a Sant Joan. Abans de la guerra també projectà a la vila una de les seves obres més reconegudes: l'escola de les Germanes Carmelites. Aquesta escola es bastí gràcies a una deixa de Francesca Brunet, que morí el 1929 i que fou completada pel seu fill, Jaume Espona. És un edifici totalment influït per Brunelleschi. El pòrtic i el pati cobert ens remet

inevitablement a l'Anunciació de Fra Angelico del convent de Sant Marc de Florència. L'any 1935 Raimon restaurà, també per encàrrec del Sr. Espona, la capella del Prat, que malauradament quedà destruïda l'any següent amb els disturbis de l'esclat de la guerra.

Tanmateix, l'obra estrella de Duran i Reynals a Sant Joan fou la restauració definitiva del monestir. La primera restauració -la de Puig i Cadafalch- ja havia avançat molta feina, però quedà encallada els anys vint per dues raons principals: la manca de recursos i el dubte davant una sèrie de decisions radicals que calia prendre si es volia continuar, que venien donades per l'existència del gran retaule de l'altar Major i el cambril barroc on hi havia el Santíssim Misteri. Eren peces que no eren romàniques però que tenien prou valor artístic com per prescindir-ne per tal de retornar a una puresa romànica del monument. La destrucció causada per la guerra civil, unida a la generositat de Jaume Espona exercint de mecenes, aplanaren el camí a seguir. La tria de Raimon Duran i Reynals com a arquitecte responsable de la restauració fou el millor que li podia passar al monestir: la delicadesa i ponderació que hi aplicà fou unànimement lloada. Duran

controlava cadascun dels passos que es donaven en les obres i adaptava les solucions a les troballes arqueològiques, en especial per a la reconstrucció de l'absis principal. Josep Pla lloà així la restauració: *"...es posà en el lloc i l'esperit dels qui inicialment l'alçaren, assimilà la seva vida, o almenys la intuï en un grau d'extraordinària sensibilitat, gràcies a una transposició i a una adhesió que jo no sabia descriure, es convertí en un constructor del romànic"*.

Aplicà a la capella dels Dolors el seu bon fer amb gran sensatesa: hi col·locà els elements més rellevants del cambril del Santíssim Misteri, en especial la cúpula, evitant així la desaparició d'uns elements barrocs notables i sabé completar-ho amb un marc adequat.

A més, tinguérem la gran sort que Duran pogué intervenir no només en la restauració pròpiament del monestir, sinó que a través de diversos encàrrecs també pogué actuar en l'entorn més immediat del monument: ja hi havia bastit l'edifici de la Germanes Carmelites, però també dissenyà els jardins de la plaça Torres i Bages i hi projectà un altre gran edifici neorenaixentista: l'edifici de la Caixa de Pensions, amb els seus esgrafiats. També són seves les reformes de la casa i la torre de defensa de l'Almoineria, la Capella dels Dolors i les rectories la nova i vella; aquesta darrera acull avui dia el museu del monestir. Afortunadament, les intervencions posteriors d'altres arquitectes en edificis circumdants no han malmès aquest conjunt i més aviat han intentat imitar-lo. Tot això fa d'aquest petit barri un lloc extraordinari. En paraules de Ramon Cotrina: *"Tota la plaça que enronda l'absis principal del monestir té aquest aire clar, civilitzat i benigne: l'edifici de La Caixa, el col·legi Mestre Andreu, les cases que ocupen l'Era de l'Àngel, la torre rodona de ca l'Almoïner a tocar*

del col·legi de les monges i del monestir, els til·lers que centren la plaça i el passeig de castanyers fan pensar que aquell és un indret humanitzat i bo per viure-hi. En tot això hi té molt a veure l'arquitecte Duran i Reynals”.

Duran deixà altres petjades a Sant Joan, edificis més senzills però molt elegants escampats per l'Eixample de la vila que contrasten amb la mediocritat d'algunes altres construccions. Per exemple, són seus els edificis d'habitatges per a treballadors de ca l'Espona. El complex dels jardins de la Colònia respon especialment a aquest aire neopopular d'algunes edificacions seves. L'edifici de la cantonada del carrer Mestre Andreu amb el de mn. Masdeu (on hi ha Correus), el magatzem Tarré (al mateix carrer Mestre Andreu), el xalet del doctor Franch, la casa-pont de la fàbrica Espona, entre d'altres, són també obra seva. Estaria bé que algú es dediqués a inventariar tota l'obra de

Duran a la nostra vila. La relació que apareix al programa de Festa Major de 1966 no sembla pas ser exhaustiva.

En veure l'obra de Duran de fora de Sant Joan hi reconeixem elements que ja hem interioritzat com a propis, que ens la fan propera i que ens fan sentir com a casa. Quan visitem el Museu d'Arqueologia de Montjuïc, per exemple, ens sembla passejar vora les Escoles de les Carmelites. És la mateixa sensació que ens fa si visitem l'exterior de l'església de Montserrat -ara parròquia de Maria Reina -, de Pedralbes, iniciada per Rubió i acabada per Duran. Si, en canvi, entrem a l'interior d'aquesta església, hi notarem un aire proper a la nostra Capella dels Dolors. Passejant pel centre de La Garriga, al carrer dels Banys, per associació d'idees buscarem si hi ha una oficina de La Caixa a la casa Blanca Mitjà de Pallés, que té uns esgrafiats a la façana molt semblants. Algunes cases de l'Eixample barceloní dissenyades

per ell ens recordaran vagament l'edifici santjoaní de Correus. Però el que no podem comparar és la seva obra mestra, la seva intervenció al monestir de Sant Joan, obra única pel qual la vila li hauria d'estar eternament agraïda. La sensibilitat de Duran i Reynals queda ben palesa en aquesta bonica història: quan es restaurava el monestir, els operaris van trobar un petit freixe que havia arrelat a la teulada. L'arquitecte va creure que si aquell arbre havia volgut plantar arrels al monestir, s'hi havia de quedar, i el féu col·locar al claustre. És el freixe esponerós que encara hi podem admirar avui dia.

Tant de bo aquest article, escrit sense gaires pretensions, ens fes aixecar els ulls davant algun d'aquests edificis que tenim la sort de tenir a l'abast, davant dels quals passem cada dia i que potser no ens hem parat mai a admirar, i contribuís a que els santjoanins apreciem un arquitecte que va embellir la fisonomia de part de la nostra vila.

Duran treballà a Sant Joan sobretot per encàrrecs de Jaume Espona. A la imatge, la Colònia Espona, a la qual donà un aire neopopular

Opinions sobre Duran i Reynals

"Raimon Duran i Reynals fou un dels homes més superiors d'aquest país en el temps que visqué (...), el seu nom perdurarà, sobretot si aconseguim alliberar-nos del provincianisme asfixiant en què ens trobem".

Josep Pla: "Raimon Duran i Reynals i Sant Joan de les Abadesses", publicat a Viatge a la Catalunya Vella, 1968.

"Els santjoanins ja fa temps que el tenim inscrit en la nòmina dels nostres personatges insignes perquè sabem que, amb la restauració del monestir, i amb altres edificis notables, ha enriquit el patrimoni artístic de la vila. Els creients li agraïm principalment que ens hagi proporcionat un àmbit immillorable per a les celebracions i per a la pregària". **Josep Esteve:** "Aniversari de la consagració de l'església del monestir. Memòria de Raimon Duran i Reynals", publicat al Full Parroquial el 1995.

"Vegi's (...) aquestes obres aixecades per ell en els carrers i places de Sant Joan de les Abadesses. Arrencades del primer i més delicat Renaixement toscà o de les formes rurals i massisses de les nostres cases de camp, ens captiven per la seva estranya integritat espiritual. Ens ho diuen tot sobre un home que va estimar i conèixer el seu ofici amb una puresa realment exemplar". **Joan Teixidor:** "Raimon Duran i Reynals a Sant Joan de les Abadesses. L'obra original." Publicat al Programa de Festa Major de 1966

"No hi ha cap dubte que l'essència humanística de l'arquitectura renaixentista encaixava perfectament amb les característiques humanes de Duran i Reynals, home civilitzat com pocs n'he conegut, d'una sensibilitat a flor de pell, bon gust, ordre, mesura i d'una gran elegància, condicions molt adequades i explicatives del seu lliurament total al tipus d'arquitectura que sentia i projectava". **Josep Pratmarsó:** "Raimon Duran i Reynals, arquitecte", publicat a "Quaderns d'Arquitectura i Urbanisme", n.150, 1982.

"L'obra de Duran i Reynals queda perenne sobre aquesta terra nostra, a l'aire i sota el cel de Catalunya, per proclamar l'excel·lència de l'artista que la realitzà". **Nicolau M. Rubió i Tudurí,** "L'arquitecte Duran i Reynals, artista clàssic", publicat a "Cuadernos de Arquitectura", núm. 65, 1966.

"Va ser, crec que indiscutiblement, el més refinat i subtil dels nostres arquitectes clàssics. Hi ha encara, un altre aspecte que acostia el nostre arquitecte-artista als homes del Renaixement: la sensibilitat pel paisatge; el paisatge natural i el paisatge urbà". **Lluís Nadal:** "Llums i ombres", publicat a "Quaderns d'Arquitectura i Urbanisme", n.150, 1982.

"És un dels homes de més fina intuïció artística i de majors coneixences formatives, en el seu ram creador i revisor, dels que honoren el seu país, que és el nostre". **Octavi Saltor:** "Una obra i un home", publicat al Programa de Festa Major de 1958

Les escoles de les Germanes Carmelites, un obra mestra de Duran influïda pel Renaixement toscà

Entrevista a la santjoanina Emma Guillamet, que aquest estiu va fer una estada de voluntariat en dos camps de refugiats a Grècia

Emma Guillamet: “Tornar a la normalitat i fer la teva vida després de veure el que veus, costa”

Emma Guillamet va viure una experiència aquest agost que li ha fet replantejar moltes coses. Va aprofitar que havia acabat els seus estudis per fer la maleta i viatjar a Grècia, a ajudar en el que fos possible en algun camp de refugiats. Primer va fer una estada a Elpída Factory i després a Oraïokastro, dos camps molt diferents tot i estar situats a 20 minuts de Tessalònica.

Quan vas decidir anar a Grècia, els refugiats ja eren en camps militars i només deixaven entrar la gent que hi anava amb alguna ONG. Com ho vas fer?

Amb una amiga vam començar a fer una recerca i va ser difícil trobar una ONG que acceptés voluntaris independents. Al final vam contactar amb Together for better days, que ja havia treballat a Lesbos i Moria, i ara estan a Elpída Faktori, i ens van permetre anar-hi. El varen obrir al juliol i hi havia 200 refugiats quan hi vam anar.

Què t'hi vares trobar?

Elpída és un camp que hauria de ser, en molts casos, l'exemple. És un camp que està situat en una antiga fàbrica tèxtil abandonada i hi cooperen l'ONG [Together for better days], Frank Giustra i Amed Khan [dos homes de negocis lligats a diverses fundacions] i el govern grec, que paga el lloguer i dona ajudes. Se centra molt en el benestar dels refugiats, és petit i tenen serveis mèdics i de psicologia, condicions d'higiene i d'alimentació molt millors en relació a altres camps i s'hi fan moltes activitats.

La tasca dels voluntaris era com t'imaginaves?

Em vaig sentir una mica decebuda.

L'Emma, la seva amiga Andrea, amb dos residents d'Elpída durant el repartiment de menjar

Hi havia 40 voluntaris. És el camp on n'hi ha més perquè és on és més fàcil accedir-hi. Cada dia hi havia diferents tasques i ens vam trobar que dels 40 que érem, els que fèiem les feines més dures (compostatge o neteja) sempre érem els mateixos. Alguns no aixecaven mai la mà com a voluntaris per fer aquestes tasques però es passaven el dia jugant amb

nens, que és una tasca molt important, però si fas un voluntariat, has d'estar receptiu a fer-ho tot. Hi ha feina que no és agraïda però és important. També hi ha dies que no saps què fer i et sents inútil. Et diuen que endrecis la sala de voluntaris i tu et demanes “no hi ha cap feina més important per fer?”. És a partir d'aquí, i de parlar amb diversos

Camp de refugiats d'Oraïokastro

Voluntaris amb nens residents del camp Elpidia Factory en una excursió al turó de davant del camp.

voluntaris, que vam decidir moure'ns a un altre camp.

Molta gent critica el paper de les grans ONG. Els vas veure treballar?

A Oraïokastro la situació era molt diferent. Precarietat, condicions d'higiene inhumanes, la gent vivint en tendes... Allà els mateixos refugiats són els que s'estan organitzant, i parlant amb ells, les varen criticar molt. Seguim amb el mateix d'abans. Remarco que només vaig veure la feina de dues setmanes, però he vist ONG pintar amb els nens, jugar amb els nens, ballar amb els nens... Però a l'hora de la veritat, no van més enllà. Aquesta gent està desesperada i necessita alguna cosa més. Hi ha una pàgina [de Facebook] que es diu The voice of Oraïokastro que escriuen els mateixos refugiats, i on denuncien coses que fan aquestes ONG. Un exemple d'això és

que hi ha una petita escola on s'ensenyava a nens i adults, i només s'ensenyava grec perquè perdin l'esperança d'arribar a un país on es parli alemany o anglès, perquè la idea és que es quedin a Grècia o els retornin. I el que fan aquests grups de refugiats és cooperar directament amb els voluntaris independents.

A Oraïokastro vas treballar en projecte relacionat amb la situació de les dones...

A Oraïokastro hi havia un consell on només hi participaven els homes i les dones no hi tenien cap paper. Hi havia una noia, de 18 anys, amb molt caràcter i molta empena, que volia crear un espai per a dones perquè es poguessin reunir i tenir veu al consell. No totes les dones ho varen veure bé, és una cultura molt diferent. N'hi ha que creuen, per la repressió cultural o social, que elles

no valen per això. Primer vam parlar amb el consell perquè ho acceptessin, i després vàrem anar tenda per tenda i ella, amb àrab, els explicava el que volia fer. Vam habilitar el local, vam posar cortines per tapar finestres, vam pintar... Ara mateix s'hi estan fent classes. També vàrem fer accions més petites, com ensenyar castellà a un noi que tenia clar que volia venir a Espanya. Nosaltres li ensenyàvem el típic: els colors, "la casa"... I ell ens deia que no, que volia saber com es deia passaport, "necessito feina", "necessito ajuda"...

És veritat que hi ha molts voluntaris catalans?

Hi havia un 70 o 80% de catalans. Vam fer moltes hipòtesis. M'agradaria pensar que aquí la solidaritat i humanitat estan més desenvolupades, però també penso que potser és una reacció vers el que ha fet el govern espanyol. Veus que a Barcelona, i a Catalunya, es volia acollir gent i que Espanya ho va denegar, i tens una mena de sentiment de culpa i intentes canviar-ho o ajudar en el que puguis.

La gent se sent impotent, però no sap què fer. Cal anar als camps?

Molta gent no es pot permetre anar en un camp de refugiats, pagar-se el vol, combinar-s'ho amb la feina. Allà et sents molt impotent. Fas coses i ajudes, però no canvies res. Va bé per mentalitzar-se i després arribar aquí, que és on comença la feina: recol·lecta de diners, conscienciar el teu entorn i pressionar el govern perquè les coses canviïn.

Costa tornar?

Sí, segurament és la part més complicada. Un cop ets allà impacta molt, però tornar a la normalitat i fer la teva vida després de veure el que veus, costa.

Amics residents de la voluntària santjoanina al camp d'Oraïokastro

Una de les famílies amb qui més enllaços va fer l'Emma a Oraïokastro

Ens Movem Sant Joan,

sensibilitat i solidaritat amb les persones refugiades

Amb la intenció de sensibilitzar i crear consciència sobre la situació de les persones refugiades, l'Emma Guillaumet, l'Adri Romero, la Clemen Talvy i la Judith Carreté han iniciat un projecte que han anomenat "Ens movem Sant Joan" per ajudar, en la mesura que puguin, a millorar les condicions de vida de les persones refugiades.

Per a elles és important que no es normalitzi aquesta situació, que ja fa molt que dura, i que la gent entengui què passa i perquè passa. Són conscients que hi ha aspectes en què no poden incidir, però tenen clar que hi ha coses que sí que es poden fer a petita escala.

No es tracta de mobilitzar multituds ni organitzar grans actes, sinó de treballar des de les petites

necessitats; cal informar per no oblidar i empatitzar.

Elles han començat aquest projecte, que ben aviat convertiran en entitat, perquè "algú ha de començar, després la gent ja s'hi afegeix", diuen. Ara per ara, informen de tots els projectes a través de les xarxes socials i han començat a posar fil a l'agulla per engrescar els veïns i veïnes.

La seva idea és canalitzar les prioritats i necessitats, treballant sobre petits projectes i poder-hi contribuir econòmicament. En faran difusió amb una xerrada i després organitzaran alguna activitat per recaptar fons per cada projecte. El primer va ser en benefici de la plataforma Stop Mare Mortum, a principis de desembre.

10 anys d'Alberg

“No es pot dir que una població és turística si no hi ha pernoctacions, llavors se’n diu un poble amb visitants”. Aquesta és una màxima que es diu sovint dins el sector del turisme arreu. Si ens remuntem uns quants anys enrere, l’equip de govern d’aleshores (ERC), crec que amb bon encert, van voler pal·liar una mica la manca de places d’allotjament en el poble per aconseguir potenciar el turisme a Sant Joan de les Abadesses. Els elements culturals, naturals, paisatgístics i esportius ja els teníem, els tenim i els anem mantenint i potenciant actualment, però sí que calia fer un pas més enllà. Així el 2006 s’inaugurà un dels pocs albergs municipals que hi ha a Catalunya, gairebé tots són de titularitat privada o semiprivada o bé de la xarxa d’albergs de la Generalitat de Catalunya.

L’Alberg Ruta del Ferro, situat en una zona privilegiada, gaudeix de les instal·lacions i els serveis necessaris

perquè els usuaris puguin gaudir de la seva estada d’una manera confortable. Durant els primers anys ens ha costat molt canviar la idea que tenia la gent de com és un alberg actualment. Sovint, els que viatgem una mica teníem la concepció d’un alberg amb sales grans plenes de lliteres on tothom compartia dormitoris, banys, menjadors... Encara n’hi ha d’aquests, però la línia que es va proposar per l’alberg de Sant Joan va tenir present les demandes actuals de la gent i quin perfil d’usuaris es voldria atraure. D’aquesta manera es va construir un alberg on la majoria d’habitacions són de 4 o 5 persones i totes amb bany. Això fa que el 80% de les pernoctacions que hem tingut siguin famílies.

Des del primer dia l’alberg està adherit a la **XANASCAT** (Xarxa d’Albergs de la Generalitat de Catalunya) fet que ens permet acollir-nos a diferents programes molt interessants com *l’Estiu És Teu*

És difícil avaluar i quantificar l’impacte econòmic que ha tingut i que té l’alberg en el territori, però molta gent que s’hi allotja descobreix el poble, la seva cultura, la seva gent i, per descomptat, els seus productes locals

(estades d’estiu), ***Vacances en Família*** o programes adreçats a les escoles. Aquests programes ens permeten estar situats una mica més en el mapa català i aconseguir que molta gent de fora de la comarca conegui els nostres entorns i les nostres instal·lacions. Actualment tenim una mitjana de 8.000 pernoctacions anuals distribuïdes en 11 mesos (al gener l’alberg està tancat).

És difícil avaluar i quantificar l’impacte econòmic que ha tingut i que té l’alberg en el territori, però molta gent que s’hi allotja descobreix el poble, la seva cultura, la seva gent i, per descomptat, els seus productes locals, fent que sigui un element que ajuda en la dinamització de l’economia local. També, avui en dia, tots els proveïdors de l’alberg són empreses de Sant Joan que ens abasteixen d’aliments o ens fan el manteniment de les instal·lacions, per exemple.

M’agradaria destacar, també, l’equip de persones que hi treballem, un grup consolidat que fa molts anys que estem junts, que ens hem anat adaptant a les noves tecnologies i a les noves necessitats del client, i que hem intentat transmetre a tothom

Lídia, l'Anna i la Mireia a la recepció de l'Alberg Rural Ruta del Ferro

la calidesa necessària per tal que s'hi trobin el més còmodes possible i així cobrir totes les seves necessitats durant la seva estada. Crec que l'actitud i la manera de fer del personal de l'alberg han de ser les eines més importants per tal que la gent repeteixi o recomani l'alberg Ruta del Ferro, i aquest ha de ser el nostre valor.

L'alberg és un equipament molt viu, on el tracte amb la gent és molt proper, i ha estat gràcies a això que les millores que any rere any hem anat fent les hem escollit a través de les opinions, propostes i mancances que els usuaris ens han fet arribar. Ens agradaria satisfer tothom però anem fent els passos en funció del que el nostre pressupost i les nostres possibilitats ens permeten. Des d'aquí volem agrair aquest

"feedback" amb la gent que ens ha ajudat tant a créixer. Durant aquests deu anys hem participat en tot tipus d'iniciatives com ser el punt d'acollida del **centre BTT del Ripollès**, ser part executora del producte **Serra de Monestirs**, participar en les taules de cicloturisme i senderisme del **Patronat Costa Brava Pirineu de Girona**, estar a la taula de treball de l'**Agència de Desenvolupament del Ripollès**, ser fundadors de la **Xarxa d'Albergs Costa Brava Pirineu de Girona**, creadors del programa d'intercanvis de voluntariat internacional **Hi-Connect**, participar en diferents xerrades com a agents econòmics de les **Vies Verdes** explicant la nostra experiència i assessorar noves propostes d'albergs situats en altres zones del país, entre d'altres.

L'alberg és un equipament molt viu, on el tracte amb la gent és molt proper, i ha estat gràcies a això que les millores que any rere any hem anat fent les hem escollit a través de les opinions de la gent

En els pròxims 10 anys volem créixer una mica més en pernотacions anuals (tot i que créixer en espai és impossible), projectant i creant nous programes i productes per tal d'atraure més gent a Sant Joan, seguir col·laborant i participant en tots els programes que tenim engegats, ser presents a totes les taules de treball que es puguin fer al municipi, a la comarca i a la província i ajudar a consolidar el nostre poble com a destinació turística de qualitat.

També volem continuar treballant en el programa de voluntariat internacional que vam crear el 2011, el Hi-Connect, per tal de donar oportunitats a la gent jove de viatjar i viure experiències a l'estranger, així com gent de fora vinguin a Sant Joan a descobrir els nostres magnífics racons i gaudir d'una bona estada a través d'aquest programa. Serem, conjuntament amb la regidoria de Joventut de l'Ajuntament de Sant Joan, part activa a desenvolupar i millorar el Hi-Connect per obrir encara més l'alberg als joves santjoanins i ser un punt de referència dins i fora del poble.

Sophie Bristow, voluntària anglesa a l'alberg l'estiu de 2014

El binomi entre l'alberg i la via verda ha estat importat per al turisme santjoaní

Dani Llamas: "S'hauria de fer un màster de posar riures"

Entrevista al santjoaní responsable del muntatge sonor de Polònia i Crackòvia

No és actor ni guionista, però aquest santjoaní comparteix la responsabilitat de fer riure milers d'espectadors al prime time de TV3. El vàrem entrevistar a finals de juliol aprofitant la parada estiuenca dels programes de sàtira política i esportiva. El germà gran, el Polònia, ha fet 10 anys.

El Polònia i el Crackòvia estan de vacances, tu també?

No. Estic posant bombes, trets, tancs... Ho estic fent a casa i em sembla que els veïns s'espanten [riu]. Minoria Absoluta està fent una sèrie de tres capítols on posen color a imatges de la Guerra Civil, per Discovery Max, i s'ha de fer el so des de zero.

Com ho fas per ser fidedigne?

Em poso en situació. Penso en què sentiria si hi fos. Encara que l'escopeta que triï no sigui la mateixa, després hi poso filtres i faig que soni com m'imagino.

És estressant treballar a la tele?

Treballar al Polònia és estar al 1000%

des que entres fins que surts. És allò de "avui no arribem", però sempre arribem. Un dia me'n vaig anar a Sabadell per les Rondes i visc a Barcelona, imagina el grau de paranoia després de treballar.

Quan comença el teu procés?

A mi em passen el que graven al plató. Allà és quan comença tot. Si hi ha tensió entre en Mas i en Junqueras, hi poso música de tensió. Si no s'ha gravat bé un cop de porta, l'he de posar. Si hi ha un croma en un aeroport, he de fer que ho sembli. I després... els riures.

Un gag sense riure de fons fa menys riure. No tenim criteri?

Si els riures estan mal posats, resten en lloc de sumar. No els has de notar o no t'han de molestar. Si estan ben posats i mesclats, ajuden. Però hi ha sempre la discussió interna, fins al punt de dir "la temporada vinent no en posem".

No és tan obvi, llavors?

No. Cada setmana tenim el debat. De fet hi ha un visionat final de riures on traiem i posem riures. M'ha costat molts anys arribar a aquest debat. Al principi es posaven riures a tot arreu. Ara si hi ha dos acudits seguits, es posen al segon. Si un fragment no fa tant riure, es posen més fluixos. S'hauria de fer un màster de riures!

El músic John Cage deia que el silenci és el més important de la música. Que el que dóna el sentit a les notes

és el silenci que hi ha abans i després...

Totalment d'acord. És com a la pel·lícula Gravity. A l'espai no hi ha so... Com van aconseguir crear el silenci amb un muntatge sonor?

D'aquests 10 anys de programa, què en destacaries?

Que m'he posat les piles amb els programes d'àudio, són una extensió dels meus dits. Tinc un pensament, vull fer alguna cosa i l'executo. I això és molt important i per això estic aquí, perquè és el que necessiten.

Tot això, tot i no acabar l'ESO...

Jo vaig ser el pitjor estudiant de la comarca. El més inútil, era jo! [riu].

I llavors, com vas entrar en el món de la postproducció?

Vaig fer dos anys d'un curs de so a una escola. Després vaig agafar un mapa de Barcelona i vaig apuntar tots els estudis de so i vaig anar-hi, estudi per estudi. Òbviament ningú em va trucar aquella setmana. La setmana següent vaig accedir a una impressora a color [llavors s'estaven introduint al mercat] vaig reimprimir

el currículum i vaig tornar a anar estudi per estudi. La gent es demanava què hi tornava a fer allà, però en un lloc em van dir: "Comences aquesta tarda". Molt heavy.

No vas anar a parar a qualsevol lloc, sinó a un dels estudis més importants de la ciutat: DUY Sonidos. Era una època de vaques grasses, la indústria movia molts diners, hi havia personatges molt peculiars...

El que més em sobtava, però, era gravar els dobladors de Bola de Drac o d'altres dibuixos de la infància. I fer un espot amb una marca professional i veure uns clients i uns creatius treballar i sentir-los dir: "vamos a parar, vamos a comer, pedimos sushi...". Aquest rotllo impactava. També treballes amb gent que t'enfonsa, que diu que allò que fas és una merda i arribes a casa enfonsat. Però hi ha gent molt agraïda i a Minoria Absoluta m'han tractat i em tracten com una peça important del projecte i els dono les gràcies cada vegada.

Vas aconseguir treballar en un bon estudi de gravació a Barcelona, però el vas deixar i vas anar a canviar

llençols en un alberg de Londres. Després tornes i vas a Madrid. Madrid va ser un punt molt important per la meua carrera en la postproducció. Vaig treballar a Soundgarden i allà es currava amb Coca Cola, ONCE, BMW... No trobo a faltar gens la publi, però. El Polònia és un dijous, el programa surt i ja està. En publi has d'entregar un dimecres però el dia següent et diuen que no ha agradat al client, al cap de dos dies s'ha de fer una nova versió...

Josep Torras i Bages, bisbe de Vic, i la seva relació amb Sant Joan

Xavier Baró Queralt és doctor en Geografia i Història i coautor del llibre "Torras i Bages, l'home de l'eternitat"

Enguany es commemora el primer centenari de la mort del bisbe Josep Torras i Bages (1846-1916), esdevinguda el 7 de febrer de 1916. Sens dubte, la seva vida fou rica en aportacions pastorals i espirituals, però també en l'àmbit de la cultura i la política catalanes del moment. Fou l'autor de *La Tradició Catalana*, llibre de capçalera del primer catalanisme de caire moderat, com a contraposició al catalanisme propugnat per Valentí Almirall a l'obra *Lo Catalanisme*. També fou importantíssima la tasca que dugué a terme per recolzar l'art del moment, a partir del Cercle Artístic de Sant Lluc, a Barcelona. En aquests moments, es pot visitar a Sant Joan de les Abadesses l'exposició itinerant "Torras i Bages i els artistes" on es poden contemplar una sèrie d'obres que diversos artistes, membres de

l'esmentat Cercle Artístic de Sant Lluc, regalaren al bisbe Josep Torras i Bages, el dia del seu sant, l'any 1898.

Ara, però, ens interessa centrar-nos en l'estreta relació que Torras i Bages establí al llarg dels anys amb Sant Joan de les Abadesses. Aquesta estima la podem copsar en sis aspectes diferenciats però alhora complementaris. En primer lloc, l'estima per la població i pel monestir, que es feu evident en les diverses visites pastorals que hi dedicà. No en va, en el dietari de Manel Blanxart, prohoms de la vila, hi llegim que Torras i Bages *"tingué mort de sant y de sabí"*.

En segon terme, crida l'atenció la cura i dedicació amb les quals seguí les tasques de restauració del monestir, on cal destacar la seva visió renovadora per als seus temps, ja que convidava els restauradors a respectar tots els estils artístics que es troben el monestir, car tots són

fruit de la seva època. En tercer lloc, s'hauria de fer esment a les quatre visites pastorals que realitzà a la vila, entre 1900 i 1915. Com a conseqüència d'aquestes visites, cal parlar de l'interès que tenia per les necessitats dels santjoanins, especialment pels fills dels obrers, exhortant el rector que miri d'ensenyar el catecisme en *"las horas más oportunas, teniendo en cuenta sobre todo el trabajo de las fábricas, pues los niños que a las mismas concurren han de ser preferentemente atendidos"*.

En cinquè lloc cal destacar la cessió que Torras i Bages féu d'uns terrenys de l'antic cementiri d'albats per facilitar la construcció de la carretera cap a Camprodon, que fou agraïda per Josep Colomer, alcalde de Sant Joan: *"aprovecho gustoso para testimoniar mi agradecimiento particular y el de todo el vecindario por su altruismo en la cesión gratuita de los terrenos de que se trata"*.

Per últim, creiem oportú tornar a recordar el paper de Torras i Bages com a impulsor del Santíssim Misteri, al qual hi dedicà una important carta pastoral feta pública l'any 1900. Paga la pena reproduir la seva reflexió en la qual anota la importància de la transmissió de la fe a les futures generacions:

“El Santíssim Misteri, caríssims germans i fills, és un monument de la nostra vida popular, de la vida espiritual del nostre poble, que assenyalava una victòria d'ordre moral, molt més significativa i de conseqüències que no pas les victòries bèl·liques, perquè els pobles viuen per l'esperit; i la vida perdurable, la que les unes generacions transmeten a les altres, és la de l'esperit; i per això lo més permanent és la fe, de manera que els vostres passats menjaven, vestien, parlaven, treballaven, d'una manera distinta de vosaltres; però com vosaltres veneraven el Santíssim Misteri, i d'aquell viril d'or i pedres precioses on està guardada la sagrada i miraculosa Forma sacramental eixien influències dolcíssimes i dels seus cors sentiments amorosos, lo mateix que ara, als darrers dies del segle XIX, passa amb vosaltres”.

En definitiva, un bisbe excepcional, que sabé copsar la importància històrica de Sant Joan de les Abadesses com a població bressol de Catalunya, però alhora també respongué a les necessitats del seu temps, a inicis del segle XX.

Esquela publicada al Butlletí Parroquial del febrer de 1916

Inauguració de l'escultura de Francesc Fajula, a la plaça Torras i Bages

L'al·locució del Bisbe Torras i Bages sobre la restauració del monestir de Sant Joan

Amb motiu del centenari de la mort del bisbe Torras i Bages, hem cregut interessant pel seu interès històric la publicació de l'al·locució que va escriure a finals de 1911 per tal de promoure la restauració del monestir santjoaní. Aquest document, juntament amb la carta pastoral que dedicà al Santíssim Misteri, fa patent l'estima que el bisbe professava per Sant Joan de les Abadesses i en especial pel monestir.

Aquesta carta va ser força divulgada per la premsa de l'època, en especial a partir del fet que la Junta de restauració va començar a treballar a principis de 1912, i fins i tot fou reproduïda íntegrament, entre altres, a "La Vanguardia" i a "el Correo Catalán". La implicació personal del bisbe Torras, amb la seva influència i autoritat moral sobre la societat del moment, va ser decisiva en l'impuls de la primera restauració del monestir. Arran de l'al·locució del

bisbe, es va crear una Junta a Barcelona per tal de recaptar fons, formada per diverses personalitats: el Dr. Joan Ballester, Eusebi Bertrand i Serra, Joan Llimona, Hermenegild Puig Sais; Agustí Manaut; Ròmul Bosch Alsina, Manuel Farguell, Frederic Rahola, Narcís Verdaguer i Callís, Lluís Argemí, Joaquim Cabot, Josep de Sitjar, Francesc Braltó, Josep Espona, Lluís Falguera i Joan Alandi. La comissió santjoanina la formaven representants dels estaments de la vila, la presidia Mn. Josep Masdeu i Manel Blanxart n'era el secretari.

En la carta que publiquem, s'hi veuen reflectits tres grans pilars que sustentaren el pensament i l'obra del bisbe Torras i Bages: la religió, el catalanisme i l'art. Aquests tres aspectes es relliguen i van íntimament units en l'empresa de la restauració: el monument és una fundació del fundador de la pàtria - el comte Guifré-, és l'estoig d'una

devoció eucarística -el Santíssim Misteri- i és una excepcional obra d'art. Curiosament, el bisbe fa esment el fet que cal valorar tots els estils que hi són presents -el romànic, el gòtic i el barroc-, i sembla contrari a voler menysvalorar-ne algun. De fet, aquesta fase de restauració va suposar la recuperació de l'ornamentació romànica però també la retirada de molts retaules barrocs.

La restauració, sota la direcció de Puig i Cadafalch, va començar el maig de 1912 i es va allargar diversos anys, just fins poc abans de la defunció del bisbe Torras, per manca de fons. Caldria esperar als anys vint per reprendre la tasca, que no s'acabà fins a la definitiva intervenció després de la guerra civil.

Hem transcrit la carta en català modern i amb ortografia fabriana per tal de facilitar-ne la lectura.

Marcel Miquel

Carta de l'Il·lm. Sr. Bisbe de Vic a la Junta de Restauració del Monestir de Sant Joan de les Abadesses

Estimats diocesans: amb molt gust he vist la formació de la Junta per a procurar la conservació i restauració del venerable Monument, que és glòria de Sant Joan de les Abadesses, honor del nostre Bisbat i memorial mil·lenari dels orígens de la nostra estimada Catalunya.

La religió, la pàtria i l'art estan interessades en què es conservi i es restauri el llegat piadós que féu a la seva descendència el qui ha sigut anomenat fundador de la pàtria, i és realment, en l'ordre civil i polític, en l'ordre social, l'autor de la nostra societat.

Ripoll i Sant Joan de les Abadesses conflueixen, com el Ter i el Freser, en un mateix corrent de civilització cristiana, per a fertilitzar tot el territori de Catalunya. Els dos monestirs de Wifred, d'homes i de dones, representen el moviment inicial, el germen de la nostra vida catalana; i els gèrmens no s'han de deixar morir, perquè d'ells deriva la vida; i fins quan ja s'han dissipat, perquè han comunicat la vida a organismes més poderosos, no obstant això, solament la memòria del fet primitiu, del punt inicial, de l'origen, guarda sempre una virtut poderosa que parla al cor dels homes. El principi i la fi, el naixement i la mort de les coses, mai són idees indiferents.

El Monestir de Sant Joan de les Abadesses és un dels gèrmens de la nostra vida actual a Catalunya, com altres monestirs i santuaris ho són en altres regions espanyoles. La vida humana sempre s'ha considerat a la terra que derivava del cel i així la Providència divina, que regeix la vida dels pobles, volgué consagrar aquest principi en el Monestir de Sant Joan de les Abadesses amb un monument de pietat que, com un foc sagrat, escalfa amb les suavitats espirituals de la devoció, les vostres valls pirinenques: el Santíssim Misteri.

Aquest prodigi de la Divina Eucaristia, fundada per Nostre Senyor Jesucrist com un monument d'amor en la nit mateixa de la Passió, ha sigut per a vosaltres de Sant Joan, i per a tota la població d'eix Pirineu i comarques veïnes, i durant moltes generacions, el vostre consol. Aquell cap del venerable Crucifix, contenint les Sagrades Espècies incorruptes, s'inclina sovint als vostres cors suplicants, i aquells braços amorosos vos donen l'abraçada d'amor en les hores amargues de la vida. I per a tot cristià, i especialment per a tot català, i tot espanyol, aquella piadosa reproducció escultòrica de la sublim escena del Calvari, en què hi ha la imatge de Jesús crucificat contenint la mateixa substància real i verdadera del diví Redemptor en el Sagrament, sota espècies incorruptes, per espai de molts segles, són un despertador eficacíssim de devoció envers el misteri generador de la pietat cristiana.

Per això exhortem d'un mode particular els devots del Santíssim Sagrament, a contribuir a l'obra restauradora del venerable temple de Sant Joan, puix tot ell és com un Sagrari d'una Hòstia meravellosa que el temps no destrueix, essent ella, la sagrada Hòstia de Sant Joan, més sòlida que l'edifici de pedra que la conté, i que el temps ha castigat, i necessita una costosa reparació.

Daurar o adornar un sagrari, mantenir l'oli de la llàntia del Santíssim, edificar una capella dedicada exclusivament al culte del Santíssim Sagrament, han estat sempre considerades obres d'excel·lentíssima pietat cristiana; i molts cristians amb raó han cregut que, practicant-les, feien un obsequi al nostre dolcíssim Redemptor Jesús, que amà tant als homes que fins en tornar-se'n al cel per a asseure's a la dreta del Pare, son Cor no pogué resistir al desig de quedar-se entre els homes, restant de fet entre nosaltres, present d'una manera substancial en l'Hòstia consagrada. I si la pietat cristiana s'interessa a oferir aquests obsequis a Jesús en els sagraris de les nostres esglésies, com no ha d'interessar-se a conservar i restaurar un temple que és un Santuari solemne del Santíssim Sagrament de l'altar, una meravella de la Providència, un record patriòtic i una joia artística, testimoni de l'amor de Jesús a la nostra terra, i de la pietat i gust dels nostres passats en les arts belles i litúrgiques?

Les passades generacions han deixat marcada amb eloqüència la seva devoció envers el Monestir de Sant Joan, segons la característica de cada època. I aquelles generacions no eren riques. L'autoritat medieval, en sos principis, es manifesta a Sant Joan amb la soliditat i l'harmonia, els temps gòtics, amb sos entusiasmes espirituals i frondoses elegàncies, i el barroquisme dels últims segles amb el gust per l'ornamentació i el detall, propi d'èpoques assentades i pacífiques. Per això tot plegat el monument de Sant Joan és un magnífic símbol del sufragi universal de les generacions passades envers la religió i la pàtria, que ha resultat una manifestació d'art religiós que eixamplant la tècnica de l'artista, la sequedat de les regles de motlle, ha produït una obra de l'art excels que naix de l'amor, harmonitzades creacions de diferents estils per la unitat del sentiment, quedant així l'obra més rica i més formosa.

I la nostra època, que ha multiplicat la riquesa, que ha sembrat de fàbriques i de noves indústries els corrents dels nostres rius pirinencs, que ha augmentat les poblacions, Catalunya que s'ha fet una de les principals regions espanyoles, demostrant una activitat meravellosa per la producció de la riquesa material, ha de pagar també com les èpoques passades, el tribut de patriòtica religiositat al Monestir de Sant Joan de les Abadesses, a la fundació del fundador de la Pàtria, a Wifred, nostre pare en l'ordre de la vida civil, i deixar en el monument religiós, patriòtic i artístic, una mostra de si, contribuint a la restauració del temple eucarístic per excel·lència de Catalunya.

I vosaltres, fills de Sant Joan de les Abadesses, filles de l'abadessa Emmon, filla de l'excels fundador de Catalunya, el Comte Wifred, vosaltres devotíssims del Santíssim Misteri i amants de vostra gloriosa vila, trobareu mitjans per a interessar en l'obra projectada als espirituals amants del Santíssim Sagrament, puix es tracta d'un Santuari Eucarístic; als amants de la pàtria, puix es tracta d'un monument fundat pel Fundador d'ella; als amants de l'art de la terra, puix es tracta d'una manifestació artística. I els nobles sentiments de religió, de pàtria i d'art, que tan bé es lliguen entre ells, aquí estan dedicats i són com un homenatge al més august Misteri del Cristianisme, a la presència sacramental de Jesucrist en la fràgil Hòstia que resisteix als segles, a la Santa Eucaristia, llaç d'unió amorosa entre el pobre pecador i son Déu i Senyor; per això en beneir vostre projecte, i en augurar-li un èxit de felix execució, en aplaudir el vostre entusiasme religiós, patriòtic i artístic, no sols vos envia a tots vosaltres i a tota la estimada vila de Sant Joan de les Abadesses la seva més afectuosa benedicció, sinó que juntament vos ofereix la seva cooperació més fervorosa.

El Bisbe de Vic.

Vic, 21 de Novembre de 1911.

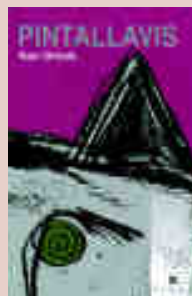
**Alguer Miquel (text) i
Gemma Capdevila (il·lustracions)**
CAMINA
Autoedició, 2016
112 pp.

“Nosaltres entenem Camina com un regal. És un llibre ple de desitjos. És el nostre cant a la vida.”, així descriuen Alguer Miquel i Gemma Capdevila el seu llibre, editat a través de subscripció popular via Verkami i que ha aconseguit més que duplicar les aportacions necessàries. Val a dir que la recaptació anirà destinada a l’associació Stop Mare Mortum d’ajuda als refugiats. Certament, el llibre és un regal, per al cor i per la vista. La poesia de l’Alguer, escrita com diu ell a la carretera, durant els seus desplaçaments per les gires del grup, omple el cor amb un missatge vitalista, ple de bons desitjos. A mesura que avança, els versos es van tornant màximes, com petits haikús: “Que cada final sigui un principi. Camina amb els ulls oberts.”; “Si fas allò que vols arribaràs a fer el que vulguis”; “La vida; allò que passa quan tu rius”.

Inevitablement ens evoquen les lletres i l’imaginari de les cançons de Txarango, i hom acaba pensant que molts fragments podrien ser ben bé part d’una de les seves cançons.

Sens dubte el llibre és també un goig per als ulls gràcies a les magnífiques il·lustracions de Gemma Capdevila, que amb gran sensibilitat sap subratllar i complementar amb el dibuix el contingut poètic del text.

Ha estat un any sabàtic molt ben aprofitat per l’autor, amb moltes iniciatives entre les quals aquesta tan reeixida. Ara esperem el retorn de la música, cosa que segons ha anunciat l’Alguer, serà imminent.

Nan Orriols
PINTALLAVIS
Viena Edicions, 2016
147 pp.

Nan Orriols té bons amics a Sant Joan i aquesta és una de les raons que l’han portat a passar llargues temporades a la nostra vila i finalment a establir-hi el seu estudi on poder inspirar-se i escriure amb tranquil·litat. Amb diversos llibres ja a les espatlles, alguns de poesia i altres en prosa, ara treu “Pintallavis”, obra certament inclassificable, en la que exposa les seves reflexions sobre el món actual i el seu parer cap on avança la humanitat. Orriols pinta un panorama ben poc optimista sobre l’ésser humà, la seva història i el seu futur sobre la terra. “Abandoneu tota esperança”, sembla dir-nos l’autor parafrasejant l’entrada a l’infern de Dant. No obstant això, i en contraposició, Orriols no deixa d’extasiar-se en els petits detalls de la natura. La varietat de recursos que exhibeix en les seves pàgines i el domini de l’escriptura, especialment en la prosa poètica, el fan de bon llegir. Al llarg del llibre apareixen diverses referències a la nostra vila.

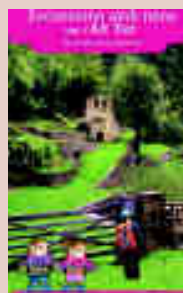

Diversos autors
TORRAS I BAGES.
HOME DE L'ETERNITAT
Bisbat de Vic, 2016
272 pp.

Aquest any 2016 es commemora el centenari de la mort del bisbe Torras i Bages. El bisbat de Vic ho ha commemorat en el marc del projecte cultural Episcopus, basat en els aniversaris de quatre prelats vigatans.

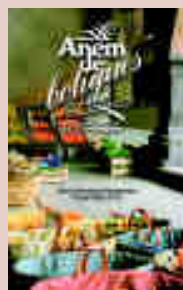
El centenari d'una figura cabdal com va ser el bisbe Torras potser ha tingut poca repercussió mediàtica, tot i haver estat un personatge que va influir poderosament en la societat catalana del moment, dotant del catalanisme en la seva vessant conservadora, d'un corpus teòric. No en va, el doctor Torras era una persona d'un alt nivell intel·lectual i molt amatent al signes del temps. No és just que a Torres i Bages se'l conegui només per una frase ("Catalunya serà cristiana o no serà") que, a més, sembla que no va formular mai exactament en aquests termes. Aprofitant l'efemèride del centenari de la seva mort, el Bisbat de Vic ha publicat un llibre que vol posar precisament en valor aquesta figura desconeguda abordant diversos aspectes de la seva biografia. Són especialment interessants els capítols dedicats a la relació de Torras i Bages amb el món de l'art.

El bisbe mantingué sempre una bona relació amb Sant Joan de les Abadesses. Visità moltes vegades la nostra vila, i escrigué una carta pastoral sobre el Santíssim Misteri. A més, tingué una importància decisiva en la restauració del monestir, posant-se el 1912 al capdavant de la campanya de recaptació de fons amb una al·locució que es divulgà a tot Catalunya exhortant a col·laborar en la restauració i encapçalant-la personalment amb un donatiu de 15.000 pts. La implicació personal del bisbe Torras obrí moltes portes a la comissió santjoanina i per tant, se'l pot considerar com un dels artífexs de la primera fase de restauració. L'escultura de Francesc Fajula que s'ha inaugurat a la plaça que té el seu nom, davant del monestir, té, doncs, tot el sentit. El llibre, molt ben editat i amb profusió d'il·lustracions, ens ajuda a posar en el seu punt just la figura d'aquest bisbe implicat amb la societat del seu temps.

Barbara Vastenavond i Rafael Servent
EXCURSIONS AMB NENS PER
L'ALT TER DES D'UNA ÀREA DE
PÍCNIC
Cossetània Edicions, 2016
60pp.

Aquesta guia es va presentar a Sant Joan amb motiu de la primera trobada de YouMeKids, revista digital dedicada a fomentar les activitats i excursions amb nens. Forma part d'una sèrie de guies destinades a ajudar els pares i també els educadors a fomentar les excursions en família. Totes les excursions que proposen són dins de l'àrea de l'Alt Ter, és a dir, per Osona i Ripollès, i tenen la particularitat que es fan a través d'una àrea de pícnic de manera que es tingui una base amb uns serveis mínims. En el cas de Sant Joan aquesta àrea és el Parc de l'Estació, des d'on es proposa una excursió a la Ruta del Ferro, en especial al gorg de Malatosca.

Josep Garriga
ANEM DE BOTIGUES. UNA
APROXIMACIÓ AL PETIT
COMERÇ SANTJOANÍ.
Ajuntament de Sant Joan de les
Abadesses, 2016
36 pp.

El monogràfic arriba puntualment com cada any per la Festa Major, mantenint la seva qualitat al llarg de les dècades que ja porta publicant-se. Enguany ha anat dedicat a les botigues de la vila. És un tema que ja havia estat abordat, però des d'una altra perspectiva, més literària. Ara, Josep Garriga aprofita la feina feta amb ocasió de la redacció d'un capítol de "L'Abans" per donar dades recollides que no va ser possible reflectir en el llibre per manca d'espai. La reflexió és clara: el comerç dóna vida als pobles, és un mirall del dinamisme i empenedoria de la seva gent. Un apartat de l'estudi està dedicat a aquelles botigues que, passant de generació en generació, han mantingut el negoci fins avui durant més de cent anys. I una constatació: els aparadors buits i persianes abaixades que de mica en mica van imposant-se a molts carrers de la vila, un mal símptoma que esperem que es vagi corregint amb el temps.

L'Índia i Nepal

L'estiu del 2014 volíem anar a un lloc per descobrir una cultura i unes tradicions molt diferents a la nostra. Després de tirar uns quants dards al mapa mundi, la curiositat ens va portar al nord de la Índia i a fer un tastet del Nepal.

Vam comprar el vol d'anada i el de tornada i ens vam embranchar en un viatge on no sabíem on dormiríem. I així va començar la nostra aventura de tres setmanes.

La primera ciutat que vam visitar va ser Jodpur, la ciutat blava. Una ciutat que ens va atrapar pels colors alegres

dels saris (vestit tradicional de les dones), la vistositat del blau de les seves façanes i la companyia de les vaques caminant pels carrers. Ens vam allotjar a casa d'una família que ens va introduir a la vida del regateig, la despreocupació per la neteja i al ritme lent de la seva gent. Aquí també vam descobrir que la millor manera de viatjar sense ser atropellat per una vaca o una moto, era a sobre d'un tuc-tuc.

Un dia de Jodpur vam canviar el color blau dels seus carrers pels tons marronosos del desert. Arribar-hi no va ser fàcil, perquè quan comences sense entendre els cartells per agafar el bus, el dia promet. Després d'un trajecte sense entendre massa ben bé on anàvem, vam aparèixer en una casa d'una gent que tenien quatre camells i ens van portar a passejar sota un sol de justícia en una zona desèrtica.

Tocava canviar de destí i aquest cop ho faríem amb un curiós bus nocturn on l'espai era extremadament reduït, calia vigilar no caure per la finestra i podies comprovar en primera persona el mal estat de les carreteres.

Arribaríem així a Jaipur, la ciutat rosa. Els primers moments a Jaipur no van ser fàcils: allotjaments que no existien, conductors del tuc-tuc fent rallis i múltiples intents d'estafes. Enmig del caos i amb les motxilles a l'esquena sentim ... "Barcelona?". Com que el món és un mocador havíem topat amb un indi que havia viscut a Olot i mig parlava català. Ens va buscar allotjament i ens va prometre (a canvi d'unes quantes rupies) un *tour* turístic per descobrir la zona. Vam visitar el fort d'Amber, cuidadors d'elefants i els carrers atapeïts de parades on ens vam endinsar en un taller ple de teles i roba de tots colors.

Com sempre, l'essència del país està

Taj Mahal

Fort d'Amber

Viatjant dins un tuc-tuc

fora de la zona turística i com a punt final, l'olotí ens va ensenyar l'humil barri on vivia i on la seva gent ens va acollir i mostrar les seves senzilles cases. Per acabar-nos d'endinsar ja només ens faltava anar a veure una pel·lícula de Bollywood el famós cine Raj Mandir. Qui ens hauria de dir que riuríem tant sense entendre res durant dues hores!

El pròxim destí va ser Agra, on vam visitar el gran monument Taj Mahal, una de les set meravelles del món. Al visitar-lo, vam veure amb sorpresa que els flaixos dels autòctons no enfocaven l'impressionant mausoleu sinó els forasters com nosaltres, ja que en un país amb poc turisme occidental, cinc noies europees cridaven l'atenció.

Varanassi, la ciutat sagrada. En la vida d'un hinduista significa el final de la seva etapa terrenal i per nosaltres la darrera etapa a la Índia. Ens va impressionar la sortida del sol al riu Ganges, on la vida de la gent de la ciutat s'hi concentra. Al matí es van a purificar a les seves aigües mentre uns nens fan ioga a la vora del riu, uns homes renten roba, els búfals es refresquen, els Sadhus mediten i els crematoris comencen a fumejar per preparar-se.

A casa nostra ja sabem que les fronteres són complicades, però el que no sabíem era que el pas entre la Índia i el Nepal seria tan complex.

Vam caminar, vam agafar busos que no tocaven, vam contractar un taxi i finalment vam agafar el bus correcte que ens va portar fins a la primera destinació del Nepal, el parc nacional del Chitwan. Vam estar dos dies envoltades de naturalesa, ens vam banyar amb elefants i vam navegar amb canoes buscant cocodrils i el famós tigre de Bengala, que encara estem esperant.

I per acabar la nostra experiència, propera i última destinació, Kathmandú. Múltiples temples i múltiples cables adornen la ciutat. Aquí vam poder gaudir de Swayambhu, Durbar Square Patan o temples com Boudhanath i Pashupatinath. Ens podem sentir privilegiades d'haver pogut visitar aquestes construccions mil·lenàries

i plenes d'història i vida abans que fossin destruïdes pel terratrèmol del 2015.

La Índia és un país que no et deixa indiferent. Cultures molt diverses conviuen entre elles i et permeten conèixer tradicions, colors, olors, monuments amb molta història i endinsar-te en una visió de la vida més tranquil·la i espiritual. Segurament a la nostra societat li aniria bé absorbir una petita part de la seva filosofia a l'hora d'afrontar les coses. Allà res és un problema i tot té una ràpida solució.

Tot i la diferència cultural entre ells i nosaltres ens vam sentir com a casa i ens van obrir les portes de tots els racons del país. NAMASTÉ!

Purificació al riu Ganges

Els espais: una nova mirada a l'educació infantil

Tot comença quan les mestres d'Educació Infantil de l'IE Mestre Andreu ens plantejem quines són les necessitats reals dels infants, tenint en compte el seu grau de desenvolupament personal i l'etapa evolutiva on es troben. A partir d'aquest plantejament se'ns comença a generar la reflexió sobre la nostra tasca d'ensenyament en el dia a dia.

Aquests pensaments ens condueixen cap a un debat constant entre les mestres del mateix cicle. És llavors quan comencem a fer visites pedagògiques a altres escoles, ens formem, rebem assessoraments... amb la qual cosa comencem a portar a la pràctica experiències didàctiques. Aquesta iniciativa ens introdueix en

un procés de renovació, de formació i de reflexió constant que actualment encara continua. Si bé és cert que els canvis són difícils per definició, creiem plenament que amb esforç i il·lusió podem seguir fent camí per tal que la tasca docent doni bons fruits.

Tanmateix ens adonem que necessitem una persona experta que ens acompanyi en el procés de canvi. Tenint en compte que a la Llar d'Infants el Molí Petit, estaven en procés de renovació sota el guiatge de la Rosa Ferrer (formadora de l'Escola Rosa Sensat) vam decidir de contactar-hi per poder iniciar un assessorament a nivell de cicle.

A partir d'aquí es crea una línia de

treball: la primera reflexió important és la mirada cap a l'infant. Creiem en un alumne competent, autònom i capaç que té uns drets, un infant actiu, curiós, creatiu...

Tot seguit, analitzem el paper de la mestra. Una mestra que acompanya en els processos d'aprenentatge, respecta els ritmes diferents, ajuda, proposa i organitza l'espai i el material en funció de les necessitats de tots els alumnes. Després d'aquestes reflexions el canvi visible més significatiu és la distribució dels espais dins l'aula. Va caldre desproveir-les del material que hi havia per tal de començar de nou. Globalment, es reorganitzen en espais totes les aules des de P3 fins a P5.

Tenint en compte les característiques dels infants i els continguts que s'han d'assolir, els espais són els següents:

JOC SIMBÒLIC: Espai on poden imitar accions de la vida real i quotidiana i desenvolupar habilitats de comunicació, expressió, relació i creativitat.

MATEMÀTIQUES I LLENGUA: Activitats i jocs matemàtics, de lectura i d'escriptura, trencaclosques, jocs de taula i lletres per confegir.

TALLER: Espai on poden crear i experimentar amb diferents materials: pedres, pals, plastilina, pintura, fang, retoladors i altre material manipulable.

BIBLIOTECA: Contes, llibres, revistes per potenciar el gust per la lectura i fer una aproximació al codi escrit.

EXPERIMENTACIÓ: Explorant i manipulant el material d'experimentació, l'infant és capaç de crear les seves pròpies hipòtesis i iniciar-se en la seva lògica matemàtica.

El material que hi ha en aquests espais va canviant en funció de l'edat dels infants i del moment de desenvolupament.

CONSTRUCCIONS: Un espai amb material específic per construir que potencia l'estructura mental i matemàtica.

I com ho fem?

Al matí l'entrada és relaxada, a mesura que els nens i nenes arriben a l'aula escullen l'espai que més els interessa. Després poden canviar d'espai lliurement.

És en aquest moment que les mestres actuem d'observadores, acompanyem i guiem els infants sense ser nosaltres les protagonistes.

Finalment acabem el treball per espais amb una assemblea, on ens reunim per posar en comú el que ha passat durant el matí i consolidar alguns dels aprenentatges. Aquesta assemblea també ens permet intercanviar opinions, resoldre conflictes, expressar emocions...

A part dels espais, que ocupen una part concreta del dia, continuem fent projectes, psicomotricitat, música, plàstica, anglès a P4 i P5, sortides a l'entorn.

Després de més d'un curs d'haver introduït aquest nou plantejament, la nostra valoració és francament positiva, atès que podem veure infants més segurs, amb iniciativa, autònoms i feliços perquè poden potenciar les seves habilitats i transmetre-les mútuament. És per això que ens engresca a seguir aquest camí a partir de l'aprenentatge constant.

Cent anys del naixement de Salvador Moreno

Salvador Moreno Manzano neix a Orizava (Veracruz), l'any 1916 i mor a la Ciutat de Mèxic el 1999. Els seus avantpassats eren oriünds de la població andalusa de Jimena de la Frontera, a Andalusia. Després dels estudis primaris, estudià música al Conservatori Nacional de Mèxic amb el director d'aquesta institució, el mestre Carlos Chávez, que també ho era de l'Orquestra Simfònica de la capital mexicana.

Moreno era una persona molt inquieta. Des de ben jove ja tenia interès per diferents camps de la cultura. La relació directa amb intel·lectuals exiliats de la Guerra Civil Espanyola, refugiats a Mèxic, va contribuir de manera decisiva a donar sortida a les seves inquietuds i el seu interès per la cultura. Afirmava amb convicció, que els contactes amb aquests exiliats (professors, escriptors, poetes o historiadors com Alberti, Bosch i Gimpera o Bergamín) havien estat la millor universitat que hauria pogut desitjar una persona com ell, que no havia passat de la primària.

Als anys 50 va venir a Barcelona per ampliar els seus estudis de música

amb el mestre Cristòfor Taltabull, que Moreno sempre va considerar el seu mestre, com ho fou de molts músics catalans d'avantguarda. Quan va morir el mestre va habitar al seu pis, un àtic del carrer de Casp, durant les seves estades a Barcelona, que alternava amb viatges a Mèxic.

Com a músic, va compondre alguns lieder i peces per a piano, a més de posar música a poemes de Federico García Lorca, Rafael Santos Torroella o José Maria Bonilla. D'aquest darrer, alguns, escrits en llengua nàhuatl, es varen poder escoltar en més d'una ocasió a l'interior del monestir de Sant Joan de les Abadesses, interpretades per la soprano Victòria dels Àngels, gran amiga de Salvador Moreno. Algunes de les actuacions de la soprano les va fer en benefici de l'ordenació dels documents musicals que es conserven a l'Arxiu del Monestir, per desig exprés del músic. També és autor de l'òpera *Severino* sobre un llibret de Joao Cabral de Melo, estrenada al Liceu l'any 1966, amb el debut del jove tenor Plácido Domingo.

Tot i que no era historiador, el seu ampli coneixement autodidacte de

Monografies del pintor Pelegrí Clavé i l'escultor Manuel Vilar, escrites per Salvador Moreno

l'art, sobretot pel que fa al romanticisme, va fer que l'Instituto de Investigaciones Estéticas de la Universidad Nacional Autónoma de Mèxic l'hi encarregués l'estudi d'algunes personalitats destacades, que a la primera meitat del segle XIX varen posar les bases per a l'organització de l'ensenyament de l'art al seu país, tot just acabat d'independitzar-se de la corona hispànica.

El pintor Pelegrí Clavé i l'escultor Manuel Vilar, dos artistes catalans formats a l'Escola de Llotja de Barcelona i posteriorment becats a Roma, varen guanyar les places de directors de pintura i escultura de l'Acadèmia de San Carlos de Mèxic. Moreno n'escrigué dues monografies exhaustives, publicades els anys 1966 i 1969. Va seguir-les un ampli estudi sobre un altre pintor destacat: Antonio Fabrés, el 1981.

Si bé Salvador Moreno havia escorcollat els arxius i fonts oficials mexicanes, la seva estada a Barcelona pels seus estudis de música va propiciar que, amb la seva constància i desafiant algunes veus que deien que treballaria en debades, es va posar en contacte amb descendents i persones que podien haver tingut alguna relació, per llunyana que fos, amb els artistes esmentats. Acabà localitzant variada i inèdita

Salvador Moreno en l'exposició del projecte de la "font dels mexicans" al Palau de la Virreina, l'any 1968

informació que li va servir per a la redacció de les seves biografies amb catàlegs raonats de les obres respectives. Aquesta recerca, a més, va propiciar a Moreno la coneixença de persones i institucions catalanes que li varen subministrar dades, epistolaris, manuscrits, o obres d'art -fins aleshores inèdites-, permetent-li lligar caps entre múltiples referències d'artistes coetanis, i ampliant així notablement el coneixement del panorama artístic del romanticisme català, tot aportant moltes dades noves o corregint atribucions errònies.

Aquesta tasca de recerca artística, reconeguda i valorada en ambients culturals barcelonins, va fer que l'any 1983 ingressés com a membre Numerari a l'Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi. El seu discurs va ser sobre l'escultura que es conserva en aquesta entitat i la seva catalogació.

Salvador Moreno també practicà la pintura. Amb una simplicitat i elegància extremes, ens mostrà la seva sensibilitat i el seu interès plàstic, per mitjà d'unes aiguades que invariablement tenen per motiu un got amb aigua i una flor, on la insistència en el mateix tema, no està renyida amb una riquesa de matisos

cromàtics i lumínics, que singularitza cada una de les seves pintures. En el conjunt de la seva obra pictòrica és patent la influència del pintor i amic Ramon Gaya.

Una altra faceta de Salvador Moreno és la que en llenguatge actual definiríem com a "activista cultural". La seva capacitat de treball, persuasió, constància i dots de gent li permetien generar sinergies i complicitats entre persones, entitats o institucions, encaminades a assolir l'objectiu que es proposava, per complicat que fos.

Un exemple d'aquesta aptitud de Salvador Moreno, l'hem viscuda a Sant Joan de les Abadesses i en som testimonis. L'any 1968 amb motiu d'una exposició de reproduccions d'escultures ceràmiques precolombines que ell va comissionar a la seu del Col·legi d'Arquitectes de Barcelona, el periodista Joan Armengol li va fer una entrevista a "El Correo Catalán", on explicava que tenia el propòsit de venir a Sant Joan per proposar a l'ajuntament la col·locació d'una placa a la casa on visqué el mestre Jaume Nunó, com a homenatge de gratitud de Mèxic a l'autor de la música de l'himne nacional d'aquell país. Nunó va ser el guanyador del concurs convocat

pel govern mexicà de posar música a la lletra del poeta González Bocanegra.

Així començà la relació de Salvador Moreno amb la nostra vila. Ens va fer palesa la importància del mestre i, sobretot, el que significa pel poble mexicà un músic santjoaní nascut l'any 1824. Se sap que Jaume Nunó i Roca va iniciar els seus estudis de música a l'entorn del cor del monestir, que després va ampliar a Barcelona. Molt jove va emigrar a Amèrica. La seva activitat i moviments, oblots o reconeixements, semblen de novel·la, com es desprèn de la detallada biografia de Cristian Canton i Raquel Tobar (2010, ed. KM13.774 - Casa Amèrica de Catalunya).

Moguts per l'entrevista esmentada, els santjoanins Jaume Serra i Jordi Arrey -membres del Centre d'Iniciatives i Turisme (CIT) de la vila visiten Moreno a Barcelona, que tot seguit es disposa a venir a Sant Joan, on va ser rebut per l'alcalde Eduard Armengol. Durant la seva estada, va explicar i va fer evident la importància que té el compositor pel poble mexicà. Moreno diu, textualment, en més d'una ocasió, que "el himno, la bandera y la Virgen de Guadalupe son tres símbolos asumidos y

Salvador Moreno durant la seva primera visita a Sant Joan de les Abadesses, on va nèixer la idea de la font commemorativa del mestre Nunó

respetados siempre por todos, gobierne quien gobierne". El nou alcalde Josep Bosch, s'engrescà amb la idea de fer valdre la figura del mestre Nunó. Fa seva la idea i troba bona col·laboració a l'entorn del CIT. Moreno manifesta que donada la disposició demostrada i l'entusiasme despertat a la vila, es pot pensar en un projecte de més volada: en lloc d'una simple placa a la façana de la casa, proposa construir una font, que simbolitzés, "el origen, la fuente, donde el sonido del agua evocaria la música del Maestro Nunó". Així va néixer la idea de la font que centra la plaça de l'Abadessa Emma. En aquesta ocasió Moreno posà en pràctica la seva capacitat de generar complicitats. Es va posar tot seguit en contacte amb tots els actors necessaris per al seu agosarat projecte: l'arquitecte, José Blas Ocejo, nebot seu, dissenyà la font, i el projecte es va exposar al Palau de la Virreina de Barcelona, a fi de donar a la idea una projecció més àmplia. Moreno es posà en contacte amb el Comité Bilateral de hombres de Negocios España-México per tal que s'impliqués a aconseguir l'aportació econòmica necessària. Aquesta operació, difícil per si mateixa, era agreujada encara per la inexistència de relacions diplomàtiques entre els dos països. Es va poder resoldre el tema gràcies a la intervenció del tenor Plácido Domingo i el consolat de Mèxic a Marsella.

La construcció de la font, feta de pedra calcària d'Ogassa i de Castellar de n'Hug, va ser viscuda per la població que en va seguir el procés amb interès i curiositat. Es va inaugurar el 12 d'octubre de 1969 amb una nombrosa presència de personalitats mexicanes. La plaça es va omplir de gent envoltant la font i la interpretació de l'himne de Mèxic cantat per un cor de nens i nenes de les escoles, va ser el primer d'un seguit d'actes que s'han anat produint al llarg dels anys. La premsa local i la mexicana es va fer ampli ressò de la celebració.

Actes de caire cultural i artístic, molts

promoguts i organitzats pel mateix Salvador Moreno, com concerts de la seva amiga, la soprano Victòria dels Àngels, o Rosa Rimoch, corals mexicanes, concertistes de guitarra o piano, visites de persones i entitats culturals o polítiques... es varen anar succeint.

L'any 1980 es va fer l'agermanament de Sant Joan de les Abadesses amb San Luis Potosí, ciutat on nasqué González Bocanegra. Aquest fet va propiciar encara visites oficials i particulars a Sant Joan de personalitats i autoritats mexicanes, fins i tot la de l'expresident de la República l'any 1983. Diferents alcaldes i alguns regidors santjoanins són convidats a Mèxic d'ençà de la inauguració de la font.

L'any 1978, ja restablertes les relacions diplomàtiques amb Mèxic, el cònsol d'aquell país a Barcelona fa una visita oficial a Sant Joan, i des d'aquell moment són invitades representacions de la vila a la festa d'El Grito al consolat. En els darrers anys aquesta festa se celebra també a Sant Joan, on ha arrelat i és una tradició més de la vila. Però aquest fet, tot i ser una conseqüència de la tasca de Moreno, ja depassa l'objecte d'aquest article.

L'any 1994, l'Ajuntament de Sant Joan va promoure un homenatge de gratitud a Salvador Moreno, amb motiu del vint-i-cinquè aniversari de la font. Una exposició de pintures seves al claustre del Palau de l'Abadia, inaugurada amb un escrit de glosa a la figura de l'homenatjat, escrita pel professor Rafael Santos Torroella, varen centrar els actes.

La generositat de Salvador Moreno va fer que, ja afectat de la malaltia del Parkinson i des del seu pis de la Barceloneta, disposés que el seu arxiu de música, correspondència relacionada amb la vila i alguns llibres es guardessin a Sant Joan, i en feu entrega a l'ajuntament. Una col·lecció de volums de l'Ars Hispanie, amb la seva dedicatòria expressa, la lliurà a l'Arxiu del Monestir.

Salvador Moreno va voler ser enterrat a Sant Joan

Va morir a Mèxic D.F. l'any 1999. Les seves cendres, d'acord amb el seu desig, varen ser dipositades al cementiri de Sant Joan de les Abadesses. La cerimònia va consistir en un auster i emotiu acte amb la presència de familiars, amics de la vila i de fora, al costat l'alcalde, regidors i altres autoritats. Hi volgué ser present el president de l'Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, senyor Jordi Bonet, acompanyat de la seva esposa. L'atzar ha fet que la despulla d'un músic santjoaní -Jaume Nunó- descansi a la Rotonda de las personas ilustres de Mèxic, i les cendres d'un altre músic -Salvador Moreno- comparteixin espai amb generacions i generacions de santjoanins, per sempre, en el nostre auster i bell cementiri.

Aquest any 2016, centenari del naixement de Salvador Moreno, el Consolat de Mèxic a Barcelona i l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses, han volgut homenatjar-lo, respectivament, els dies 10 i 14 de maig amb actes celebrats a les dues poblacions, amb recitals de peces musicals seves, interpretades per la mezzo-soprano Guillermina Gallardo i el pianista Manuel Garcia Morante, a la seu del Consolat i al Palau de l'Abadia. A tots dos llocs hi ha hagut parlaments de persones que havien conegut i tractat Salvador Moreno, i en destacaren els múltiples aspectes de la seva rica biografia. Els actes han estat presidits pel cònsol de Mèxic a Barcelona, senyor Fidel Herrera Beltrán i Ramon Roqué i Riu, alcalde de Sant Joan de les Abadesses.

CLOWNIA Festival

22, 23 i 24 de juny
de 2017

primeres confirmacions

ZOO MANEL

LA PEGATINA

ARLO

PASCUALA ILABACA (CHILE)

aconsegueix el teu abonament a
www.clowniafestival.cat

ORGANITZA

TXARANGO
WWW.TXARANGO.COM

ÈXITS
WWW.ÈXITS.CAT

AJUNTAMENT DE
LA BARONIA DE VILABERTRAN
LES ABADASSES

COL·LABORA

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

/CLOWNIAFESTIVAL